

**VUOSIKERTOMUS
2022-2023**

VUOSIKERTOMUS 2022–2023

Johtavan rehtorin tervehdys	3	Eurooppa-päivä 2023	
Normaalikoulu 60 v	5	Normaalikoulussa	25
Henkilökunta 2022–2023	6	Lukuvuosi 2022–2023 lukiolla	
Neuvottelukunta	7	- Lukion rehtorin tervehdys	26
Maailma muuttuu		Lukion opiskelijakunnan	
- Alakoulun rehtorin tervehdys	8	hallituksen toimintaa	27
Uuden yläkoulurehtorin lukuvuosi		Business Norssin juhluvuosi	28
- Yläkoulun rehtorin tervehdys	9	Oppia voi monella tavalla	29
Vanhempainyhdistyksen toimintaa	10	Kotimaista ystävyyskoulutoimintaa	30
Norssin kerhovuosi	11	Suunta-hanke –ryhmänohjausta	
Lettuja, lettejä ja letkeää tunnelmaa	11	lukiossa	30
Onnittelut	12	Väittelykisa on totista kamppailua	31
Tunnelmallisia tapahtumia	13	Ateenan matka	31
Painopisteenä		sMed - Biologian opintojaksojen	
digitaitojen kehittäminen	14	vierailut lääketieteen ja	
FC-Lab-hankkeen kokeilu- ja		terveysteknologian tiedekunnan	
kehitystoimintaa	15	opetuslaboratorioissa	32
Kansainvälinen norssi	17	Moninaisuuteen tutustumassa	34
What a Wonderful World -		Venäjän kielen opiskelijat	
Erasmus+ -projekti	18	Anastasia-musikaalissa	35
WAWW Suomen vierailu	19	Norssilaisia Lontoossa	36
1.–2. Luokkien oppilaat ovat		Kansainvälistä yhteistyötä	37
innokkaita lukijoita	20	Norssin kolmivuotinen	
Esi- ja alkuopetuksenyhteistyö	20	Erasmus+ -projekti päätökseen	38
6B:n muistoja kouluvuosilta	21	Albaniassa kouluttamassa	39
Alakoulun oppilasneuvosto	22	Opetusharjoittelussa tutkitaan,	
Yläkoulun oppilaskunnan		kokeillaan ja kehitetään	40
kuulumisia	22	Opettajankouluttajat	
Ihmisoikeuksien äärellä tanskassa	23	tulevaisuutta tekemässä	41
POP UP-käsityötunti	24	Penkkarit 2023	42
Sirkustelua Sorilla	24	Lukuvuoden aikana valmistuneet	
		ylioppilaat	43

TAMPEREEN YLIOPISTON NORMAALIKOULUN VUOSIKERTOMUS 2022–2023

Toimituskunta: Anu Eerola, Tuomo Tammi
Kansikuva: Isla Reiman 6B

JOHTAVAN REHTORIN TERVEHDYS

HEIDI ÖSTRING, JOHTAVA REHTORI, VT.

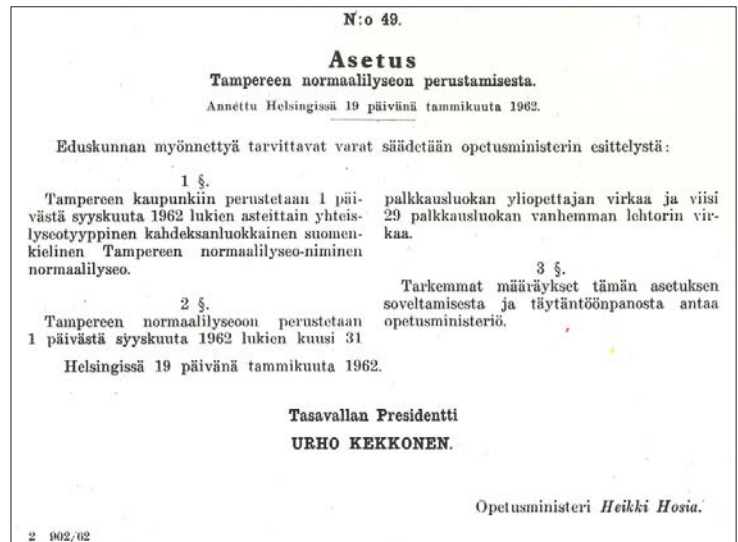
Kulunut lukuvuosi on ollut usean pandemiavuoden jälkeen jo sillä tavoin normaali, että olemme voineet toimia vapaana erilaisista koronatoimista. Yhteisölliset tapahtumat ja juhlat, kodin ja koulun yhteistyötapaamiset, opetusharjoitteluun liittyvä toiminta, kansainvälinen toiminta ja vieraat ja ennen kaikkea arjen koulutyö on palannut maskittomaan ja turvavälittömään aikaan. Tällä on ollut valtava merkitys oppilaiden, opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnille. Pandemian aikana syntyneen kuormituksen, pahoinvoinnin ja oppimisvajeen paikkaaminen on kuitenkin pidempi tie ja vaatii aikaa.

Tämän lukuvuoden syksyllä edesämme oli uudenlainen poikkeustilanne, johon varautuminen vaati toimeen tarttumista. Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksena talvea varten tuli varautua

valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan sähköpulaan ja lyhyisiin kiertäviin muutaman tunnin sähkökatkoihin. Normaalkoulullakin laadittiin yhteistyössä yliopiston turvallisuusjohdon kanssa varautumissuunnitelma, jossa huomioitiin, miten koulussa voidaan sähkökatkojen aikana turvallisesti jatkaa opiskelua, hoitaa hygieniää sekä ruokailla. Toiminta lähiopetuksessa oli suunnittelun lähtökohta. Koulunkäyntiä olisi ollut mahdollista jatkaa muutamana tunnin sähkökatkoista huolimatta, vaikka se olisi tarkoittanut toimintaa taskulamppujen valossa, ilman juoksevaa vettä tai koneellista ilmanvaihtoa, ilman toimivia kuulutusjärjestelmiä, esitystekniikkaa tai verkkoyhteyksiä. Ennakkoon pelätyt tammikuun kireät pakkaset jäivät kuitenkin tulematta ja talvi oli lopulta niin leuto, etteivät suunnitelmat aktivoituneet. Oppilaille, opiskelijoille ja meille aikuisillekin jäi varmasti kuitenkin hyvänä muistutuksena mieleen, mihin kaikkeen arjessa sähköä nykyisin tarvitsemme.

Lukuvuosi 2022–2023 on ollut koulumme 60. toimintavuosi. Tampereen normaalilyseo perustettiin vuonna 1962 Sampolan kiinteistöön, josta toiminta siirtyi Nekalaan Kuokkamaantien kiinteistöön koulutalon valmistuttua syksyllä 1966. Vuoteen 2012 Kuokkamaantiellä toimivat yläkoulu ja lukio sekä aineenopettajakoulu.

Vuonna 2012 Normaalikoulu muuttui alakoulun, yläkoulun ja lukion kattavaksi kouluksi Hämeenlinnan luokanopettajakoulutuksen Tampereelle siirron myötä. Lukiomme on vuodesta

2016 alkaen toiminut yliopiston keskustakampuksella, ja Kuokkamaantien kiinteistöä on voitu muokata yhtenäisen perusopetuksen tarpeisiin ekaluokkalaisista ysiluokkalaisiin. Seuraavaksi tulossa on Kuokkamaantien ison pihan remontti, jonka tarkoitus alkaa keväthulapäivän jälkeen ja valmistua elokuuksi 2023 toivottamaan oppilaat takaisin kouluun.

Tänä lukuvuonna on tullut myös kuluneeksi kymmenen vuotta lukiomme vetovoimaisen ja menestyneen talous- ja elinkeinoelämänlinjan, Business Norssin, perustamisesta syksyllä 2012. Linja on ollut sikäli uraauurtava, että sen opinnoissa on tehty tiivistä korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä alusta saakka. Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö on sittemmin tullut kaikkia lukioita koskevaksi valtakunnallisen opetussuunnitelmauudistuksen velvoittamana 1.8.2021 alkaen.

Normaalikoulu on yliopiston koulu ja kuuluu yliopiston osana Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekuntaan. Yliopistolla tapahtuvat strategian tai käytänteiden muutokset heijastuvat osaltaan myös Normaalikoulun toimintaan, vaikka Normaalikoulu poikkeaaikin tehtävältään ja toiminnoiltaan vahvasti muista yliopiston yksiköistä. Tampereen yliopistolle on valittu väistyvän

rehtorin Mari Wallsin tilalle uusi rehtori Keijo Hämäläinen, joka aloittaa toimessaan yliopiston rehtorina 1.6.2023. Ensitaapamisten perusteella yliopistomme tulee saamaan Keijo Hämäläisestä ihmisläheisen, lämpimän, jämäkän ja tavoitteellisen rehtorin. Koulutusta ajatellen Keijo toi kevään tapaamisessa esiin erityisesti ilmastokasvatukseen ja kestävään elämään liittyviin teemoihin panostamisen sekä myös tarpeen saada koulutusta koskevaa tutkimusta teemallisesti ja toiminnallisesti lähemmäs koulujen arkea. Koulut ja erityisesti harjoittelukoulut tarjoavat oivat puitteet ns. living lab -toiminnalle ja mahdollistavat koulun arjessa tehtävän tutkimustyön. Toivotamme Keijon tervetulleeksi vierailemaan ja tutustumaan Normaalikoulun toimintaan ensi lukuvuoden aikana.

Normaalikoulun kouluasteiden rehtorit ovat toimineet kuluvan lukuvuoden syksystä alkaen toistaiseksi voimassa olevissa tehtävissään. Aiemmin kouluasteiden rehtorit valittiin koulun henkilökunnasta johtosäännön mukaisesti viiden vuoden määräajaksi. 1.8.2022 alkaneisiin toimiin tulivat julkisen haun kautta valituiksi KT, Kirsi-Liisa Koskinen-Sinisalo (perusopetuksen rehtori, vuosiluokat 1–6), FM, Jussi Karjalainen (perusopetuksen rehtori, vuosiluokat 7–9) sekä FM, Heidi Östring (lukion rehtori). Kuluvana lukuvuonna rehtoriston tehtävissä on kuitenkin ollut sijaisjärjestelyjä pidemmistä työstävapauksista johtuen. Syyslukukauden alakoulun rehtorin tehtävää hoiti Hanna Virhiä-Särkäs ja lukion rehtorin tehtävää on koko lukuvuoden hoitanut Aulikki Leisku-Johansson.

Opettajankoulutustehtävissä kuluvaa lukuvuotta on leimannut

opetussuunnitelmatyö. Uudet opettajankoulutuksen opetussuunnitelmat otetaan käyttöön syksystä 2024. Olemme tänä lukuvuonna pohtineet Normaalikoulun sekä kasvatustieteiden yksikön henkilöstön voimin, milaista osaamista tulevaisuuden opettaja tarvitsee ja miten huomioimme tarpeet opetussuunnitelmatyössä. Erityisesti kestävä kehityksen sekä jatkuvan oppimisen teemat korostuvat. Lisäksi olemme valmistautuneet yhdessä kasvatustieteiden yksikön kanssa Tampereen yliopiston saaman erityispedagogiikan koulutusvastuun opetussisältöjen suunnitteluun. Tulevaisuudessa luokan- ja aineenopettajaharjoittelun lisäksi koulumme arjessa tulee näkyämään myös erityisopettajien koulutus.

Näin johtavan rehtorinkin roolista käsin koulumme erityisenä vahvuutena näyttäytyvät sitoutuneet ja aktiivisesti opetusta, kasvatusta ja opettajankoulutusta kehittävät opettajat sekä muu henkilökunta. Lapset ja nuoret ovat meidän työmme ja opettajien harjoittelujaksojen keskiössä. Työ oppimisen ja kasvun ohjaajana, rinnalla kulkijana ja tukena on palkitsevaa ja antoisaa, mutta sisältää myös raskaampia hetkiä ja intensiivisyydessään edellyttää aikaa palautua. Haluan omalta osaltani kiittää koulun henkilökuntaa, tukipalveluita, vahtimestareita, siistijöitä sekä keittiöhenkilöstöä kuluneen lukuvuoden ansiokkaasta työstä. Kiitos myös koteihin hyvästä yhteistyöstä ja oikein hyvää kesää! Oppilaille ja opiskelijoillemme rentoa kesää itselle tärkeiden ja mieluisten tekemisten parissa!

NORMAALIKOULUN 60-VUOTISJUHLA 5.5.2023

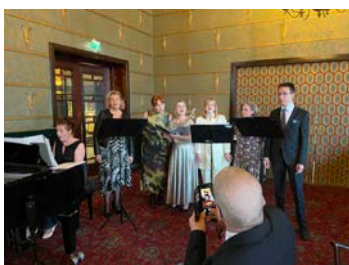
Tampereen yliopiston normaalikoulun 60-vuotisjuhlaa vietettiin hotelli Tammerissa 5.5.2023. Juhlaan on monta aihetta: erityisesti 60 vuotta täyttänyt koulumme, toisaalta myös 10 vuotta on tullut kuluneeksi Hämeenlinnan luokanopettajakoulutuksen siirtymisestä Tampereelle. Samaan aikaikkunaan osuu lisäksi lukiomme

menestyneen Business Norssi -linjan 10 vuotistaival.

Tervetuliaissanat lausui johtava rehtori (vs) Heidi Östring, ja tiedekunnan tervehdyksen esitti dekaani Päivi Pahta. Juhlapuheen piti opetusneuvos Jukka Vuorinen. Musiikista vastasi Norssin lauluyhtye sekä Vilma Kivimäki. Lisäksi iltaan

mahtui vapaa sana, tietokilpailu, yhteislaulua sekä vapaata seurustelua.

Lämpimät kiitokset kaikille normaalikoulun 60-vuotisjuhlaan 5.5.2023 osallistujille. Juhlassa oli mukana koulun henkilöstöä sekä kutsuvieraita. Erityinen kiitos juhlajärjestelyjen vastuullisille sekä juhlassa esiintyjille.

NORSSIN VAIHEITA

- 1962 Tampereen normaalilyseo perustetaan Sampolaan
- 1966 Kuokkamaantien koulu kiinteistö valmistuu
- 1974 Tampereen normaalikouluksi
- 2000 H-siiven laajennus valmistuu
- 2012 Tampereen yliopiston normaalikouluksi
- Luokanopettajakoulutus siirtyy Hämeenlinnasta Tampereelle
- 2016 Lukio aloittaa toiminnan yliopiston keskustakampuksella
- 2020 F-siiven laajennus valmistuu

TAMPEREEN YLIOPISTON NORMAALIKO HENKILÖKUNTA 2022–2023

REHTORIT

Toivonen Vesa, johtava rehtori (työstävapaa),
sij. Östring Heidi
Leisku-Johansson Aulikki, lukion rehtori
Karjalainen Jussi,
perusopetuksen rehtori (vuosiluokat 7-9)
Koskinen-Sinisalo Kirsi-Liisa,
perusopetuksen rehtori (vuosiluokat 1-6)
Alatalo Tuija, lukion vararehtori
Lepola Jere, perusopetuksen vararehtori

OPETTAJAT

Aaltonen-Kiianmies Kirsi, englanti ja saksa
Aartolahti-Tikkanen Susanna, luokanopettaja
Ahlfors Anna, englanti ja ruotsi
Ahmadi Saijad, matematiikka ja fysiikka
Alatalo Tuija, matemaattiset aineet
Asplund Johanna, luokanlehtori
Eerola Anu, äidinkieli ja kirjallisuus
El Hachad Hinde, islam
Eriksson Sirpa, äidinkieli ja kirjallisuus
Erkkilä Outi, luokanlehtori
Favorin Jukka, matemaattiset aineet
Fihlman Terhi, matemaattiset aineet
Haapamäki Jatta, luokanopettaja
Hakala Veera, matemaattiset aineet
Halttunen Ilona, ruotsi, ranska ja englanti
Hamada Mohammad, arabia
Hiitti Antti, englanti ja ruotsi
Hildén Johanna, luokanlehtori
Hollström Sanna, luokanlehtori
Horila Mikko, luokanlehtori
Huhdanpää Rosa, ruotsi
Huovinen Henna, äidinkieli ja kirjallisuus
Huovinen Johanna, matemaattiset aineet
Hytönen Suvi-Marja, liikunta ja terveystieto
Härmä Kimmo, biologia ja maantiede
Inki Jaana, tekstiilityö
Iso-Möttönen Martti, poikien liikunta ja terveystieto
Isopahkala Sanna, luokanlehtori
Jantunen Mia, äidinkieli ja kirjallisuus
Juutila Miina, historia ja yhteiskuntaoppi
Juutilainen Tiina, laaja-alainen erityisopetus
Järvinen Juha, matemaattiset aineet
Kausamo Alina, historia, yhteiskuntaoppi ja uskonto

Kivimäki Vilma, luokanopettaja
Korte-Suonpää Marja-Leena, kuvataide
Kuisma Merja, biologia ja maantiede
Kuusela Mirva, kuvataide
Kylmälä Tuula, kemia ja matematiikka
Lampinen Liisa, matemaattiset aineet
Lamu Emilia, englanti ja venäjä
Lauri Mira, historia ja yhteiskuntaoppi
Lehikoinen Hanna, laaja-alainen erityisopetus
Lehtiö Sami, englanti
Lepola Jere, fysiikka ja matematiikka
Lind Sofia, luokanopettaja
Luodeslampi Tero, matemaattiset aineet
Melkas Eevaleena, opinto-ohjaus
Muhli Pia, kuvataide
Muotka Joonas, matemaattiset aineet
Murto Sanna, luokanlehtori
Murto-Heiniö Saara, historia ja yhteiskuntaoppi
Mustonen Harri, äidinkieli ja kirjallisuus
Mustonen Tapio, tekninen työ ja liikunta
Mäntylä Johanna, venäjä
Niemelä Kaisa, laaja-alainen erityisopetus
Niemeläinen Suvi, opinto-ohjaus
Niskanen Eija, historia, yhteiskuntaoppi ja taloustieto
Nissinen Janne, luokanlehtori
van Nunen Minna, biologia, maantieto ja terveystieto
Nyman Karo, englanti
Ojala Tiina, luokanlehtori
Orell Mari, luokanlehtori
Paala Annika, luokanlehtori
Pajunen Marjo, laaja-alainen erityisopetus
Pajunoja Tiina, luokanlehtori
Palosaari Pauliina, englanti ja ranska
Peteri Veera, ruotsi ja englanti
Pitkänen Johanna, luokanlehtori
Pullinen Kaisa, biologia ja maantiede
Pusa Joonas, matematiikka, fysiikka ja kemia
Pääkkönen Tuovi, uskonto, et ja filosofia
Rahunen Anni, ranska, englanti ja ruotsi
Rantamäki Heli, luokanlehtori
Riihiniitty Riina, ruotsi
Saarikko Erno, tekninen työ
Saarnijoki Aida, ruotsi
Sammaljärvi Taru, matemaattiset aineet
Sassila Pipsa, luokanlehtori
Savijoki Susanna, liikunta
Sipilä Nina, englanti ja ranska

Sivula Eetu, et, historia ja yhteiskuntaoppi
 Smirnov Stefan, englantia ja venäjä
 Sutinen Miika, englantia
 Talviala Paula, tekstiilityö
 Tammi Tuomo, luokanlehtori
 Toivanen Leena, musiikki
 Toriseva Anna, laaja-alainen erityisopetus
 Tuomi Tanja, liikunta
 Tuuna-Kyllönen Tanja, saksa ja ruotsi
 Törrönen Minna, uskonto ja psykologia
 Uusitalo Saija, erityisopetus
 Vartiainen Sami, biologia, maantieto ja terveystieto
 Viheriälehto Annu, äidinkieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä
 Virhiä-Särkäs Hanna, erityisopetus ja suomi toisena kielenä
 Virnes Maarit, kotitalous
 Wiklund Tiina, kotitalous
 Yuan Lihong, kiina

MUU HENKILÖKUNTA

Corell Katja, koulunkäynnin ohjaaja
 Hakanen Linda, kuraattori
 Heponiemi Tiina, koulunkäynnin ohjaaja
 Iso-Jaakkola Meiju, koulunkäynnin ohjaaja
 Kallio Kalervo, vahtimestari
 Kiiskinen-Valentini Leila, koulunkäynnin ohjaaja
 Korpua Merja, koulunkäynnin ohjaaja
 Lahti Nina, koulunkäynnin ohjaaja
 Lehtinen Heta, terveydenhoitaja (lukio)
 Lehtinen Tarja, koulunkäynnin ohjaaja
 Lindqvist Mika, laboratoriomestari
 Lähde Sanni, terveydenhoitaja
 Länsimäki Ulla, koulunkäynnin ohjaaja
 Mäkipää Simo, vahtimestari (lukio)
 Olanterä Taru, koulusihteeri
 Putto Eeva, osastosihteeri
 Rahikainen Elina, koulunkäynnin ohjaaja
 Rajanti Jussi, vahtimestari
 Ristiharju Jonna, koulunkäynnin ohjaaja
 Selin Hanne, koulunkäynnin ohjaaja
 Sisso-Hakonen Elina, koulupsykologi
 Suokas Noora, koulunkäynnin ohjaaja
 Survonen Marika, terveydenhoitaja
 Talla Mervi, osastosihteeri
 Voimio Teija, hallintosihteeri
 Wilen Petri, it-tukihenkilö

TAMPEREEN YLIOPISTON NORMAALIKOULUN NEUVOTTELUKUNTA

JÄSENET (JA VARAJÄSENET)

Tampereen kaupungin edustaja
 Ulla Ojalampi
 (Ville Raatikainen)

Sorin Sirkuksen edustaja
 Merja Koskiniemi
 (Taina Kopra)

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan edustajat
 Jussi Hanska
 (Kaisa Rättyä)
 Miia Collanus
 (Minna Mäkihonko)

Huoltajien edustajat
 Susanna Blomqvist
 (Soile Pylsy)
 Mia Gerdt
 (Jaana Lindblad)
 Sirpa Levola
 (Suvi Laine)
 Santeri Saarinen
 (Helka Rytönen)

Normaalikoulun opettajien edustajat
 Emilia Lamu
 (Maarit Virnes)
 Suvi Niemeläinen
 (Harri Mustonen)
 Tiina Ojala
 (Hanna Lehikoinen)

Esittelijä
 Heidi Östring, johtava rehtori

Muut läsnäolo- ja puheoikeutetut
 Päivi Pahta, dekaani
 Lukion opiskelijakunnan edustaja
 Perusopetuksen opiskelijakunnan edustaja

MAAILMA MUUTTUU

ALAKOULUN REHTORIN TERVEHDYS

KIRSI-LIISA KOSKINEN-SINISALO

Niin muuttuu maailma, Esko-seni. Aleksis Kiven Nummi-suutareista tuttu sanonta pätee monella tavalla myös kouluasioihin. Kuluneen lukuvuoden aikana olemme muistelleet muun muassa jo toiselle kymmenelle taipuvaa Norssin alakoulun matkaa Nekalassa. Tuossakin ajassa on moni asia muuttunut. Otan tässä esimerkiksi oppimisen tuen.

Kun syksyllä 2012 aloitimme toimintamme luokanopettajakoulutuksen siirtyessä Hämeenlinnasta Tampereelle, olin minä alakoulun ainoa kokoaikainen erityisopettaja. Nyt päättyvälle lukuvuodelle on resursoitu kolmikertainen määrä erityisopettajien työpanosta, ja silti on ajoittain tuntunut, että tarpeita on enemmän, kuin mihin erinomainen tuen tiimimme pystyy tarttumaan. Tuen tarve on varmasti lisääntynyt, mutta ehkä myös tunnistamme sen herkemmin.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei tietenkään ole ainoastaan erityisopettajien asia. Luokan- ja aineenopettajat pystyvät auttamaan oppilaitaan varsin pitkälle. Tosi asia kuitenkin on, että joskus tarvitaan kaksi opettajaa samaan aikaan luokkaan tai oppilaalle on eduksi päästä työskentelemään hetkeksi pienempään ryhmään. Erityisopettajalla voi olla myös konsultoiva rooli, kun mietitään oikeanlaisia tukitoimia oppilaille. Tukitoimien toteutuksessa on usein myös koulunkäynnin ohjaajilla tärkeä tehtävä hoidettavanaan. Koulunkäynnin ohjaa-

jan ammatti on verrattain uusi kasvatusalalla, ja ohjaajien määrä on viime vuosina lisääntynyt lähes kaikissa kouluissa. Haluankin tässä erityisesti kiittää meidän loistavaa ohjaajajoukkoa, jonka osaaminen ja joustava asenne tehdä työtä on äärimmäisen tärkeä resurssi koulussamme!

Lisääntynyt tuen tarve näkyy maassamme tällä hetkellä myös pulana pätevistä erityisopettajista. Tämän vuoksi iloitsemekin suuresti, kun Tampereen yliopisto sai kuluvan vuoden alussa luvan järjestää erityisopettajakoulutusta. Koulutus alkaa syksyllä 2024, joten nyt on meneillään tärkeä suunnitteluvaihe. Suunnittelu-työhön osallistuu myös Normaalikoulun edustaja. Samalla pohdimme koko ajan omia oppimisen tukeen liittyviä toimintatapojamme.

Maailma muuttuu myös siten, että meiltä edellytetään moniin asioihin yhä tarkempia ohjeita ja suunnitelmia. Esimerkiksi oppilaiden poissaolojen ennaltaehkäisyyn, suunnitelmallisen seurannan puuttumisen pitää olla ensi syksynä tarkasti mietitty jokaisessa koulussa. Teimme oman alustavan suunnitelmamme vuosi sitten, joten nyt meillä on jo hiukan kokemusta, jonka pohjalta voimme toimintaamme kehittää. Oleellista on, että poissaoloista ei pääse kenenkään kohdalla muodostumaan vaikeasti katkaistavaa "noidankehää", jos tarve ei ole ilmeinen. Ja silloin kun poissaolo on välttämätöntä, niin kuin toki

joskus hyvinkin on, täytyy huolehtia siitä, että oppilas pääsee kouluun palatessaan turvallisesti takaisin omaan ryhmäänsä. Lisäksi oppilaan tulee saada tarvittaessa riittävästi apua oppimiseensa. Myös opiskeluhuollon eli kuraattorin, psykologin tai terveydenhoitajan apu voi olla tarpeen.

Poissaolo koskettaa joskus myös aikuista työyhteisön jäsentä. Eriaiset sijaisjärjestelyt ovatkin osa koulun arkea. Joskus sijainen tarvitaan nopealla aikataululla lyhyeksi ajaksi, joskus tarve pitkittyy. Itse olin koko syysluku-kauden poissa, jolloin alakoulun rehtorin tehtäviä hoiti Hanna Virhiä-Särkäs. Hannalle suuri kiitos erinomaisesta sijaisuuden hoidosta sekä työtoveruudesta, jota on kestänyt jo lähes yhdentoista vuoden ajan!

Kiitos myös kaikille muille koulu-yhteisömme jäsenille kuluneesta lukuvuodesta! Oppilaat haluan saatella kannustavin terveisin kesään! Muutama oppilas vaihtaa koulua, mutta suurin osa tapaa Norssilla tuttuja kasvoja jälleen elokuussa.

Hyvää kesää!

UUDEN YLÄKOULUREHTORIN LUKUVUOSI

YLÄKOULUN REHTORIN TERVEHDYS

JUSSI KARJALAINEN

Työ mielekästä on kuin aurinkoinen päivä, työssä saa toteuttaa itseään ja auttaa muita. Silloin aika lentää nopeasti, ei tunnu työltä lainkaan, ja työpäivä päättyy hymy huulilla, sydän keveänä.

Pohdin tässä tekstissä kulunutta lukuvuotta ja tunnelmiani yläkoulun rehtorina. Aloitin työt syksyllä 2022 koulun ulkopuolelta tulleen tekijänä. Tunnelmani olivat syksyllä varmasti samankaltaisia kuin uuteen kouluun tulevalle oppilaalle. Odotukset ovat suuret, ja vähän jännittää ja arveluttaa. Onko koulussa tuttuja ja saanko tuttuja? Millainen rooli minulle muotoutuu? Saanko olla oma itseni ja tehdä töitä omalla vahvuusalueellani?

Lukuvuosi on ollut erittäin mielekäs. Pyysin tekoälyä muodostamaan 20 sanan mittaisen runon työn mielekkyydestä ja yllä oleva kuvaa hyvin tunnelmiani. Työ ei ajoittain ei tunnu työltä lainkaan, sillä se on niin mielekästä ja palkitsevaa. Olen tullut hyvin toimivaan kouluun, missä arvostetaan työn hyvin tekemistä ja pyritään kehittymään ja kehittämään. Henkilökunta on osaavaa ja ahkeraa, ja Norssissa vallitsee laadukkaan tekemisen kulttuuri. Saavuin elokuussa 2022 töihin epävarmassa tilanteessa. Rehtoritiimissä oli tehtävien uudelleenjärjestelyjä, ja jossain vaiheessa lokakuuta totesinkin edustavani

kahden kuukauden kokemuksella pysyvyyttä, olinhan ainoa rehtoreista, joka oli omassa työssään. Osaava reksitiimi, Heidi, Hanna, Aulikki ja Jere, auttoi uutta tulijaa. Maailmanpoliittinen tilanne heijastui myös Kuokkamaantielle. Varautuminen mahdollisiin sähkökatkoihin ja poikkeusoloihin toi oman lisänsä koulutyön suunnitteluun. Asia jäi onneksi suunnittelun ja varautumisen asteelle.

Työ rehtorina on minulle tuttua, olinhan toiminut koulun hallinnossa jo seitsemän vuotta pitkän opettajaurani jälkeen. Uutta Norssissa minulle on ollut opetusharjoitteluun liittyvät asiat ja niiden vaikutus lukuvuoden rakenteeseen ja järjestelyihin. Olen saanut pohtia ja kehittää opintojen rakenteeseen sekä kouluhallinnon toimintakäytänteisiin liittyviä asioita. Merkityksellistä on ollut, että olen päässyt kehittämään kouluun sitoutumisen ja oppilashyvinvoinnin käytänteitä.

Koulutyö on oppilaan työtä. Siihen sopivat monet samat lainalaisuudet kuin rehtorin työhön. Työ ei tunnu työltä lainkaan, kun se on mielekästä ja on tunne, että tekee tärkeää asiaa. Työssä täytyy olla tavoitteita, joista on johdettu pieniä päivittäisiä tehtäviä. Vaikeakin asia muuttuu ymmärrettäväksi, kun sen pilkkoo riittävän pieniin osiin ja perehtyy niihin yksi kerrallaan. Työnteon tulee olla mielekästä ja siihen voi

vaikuttaa. On hyvä miettiä, miten itse voi vaikuttaa toisten hyvinvointiin ja tehdä töitä sen eteen, että muut voivat hyvin. Hyvä kiertää takaisin, ja joskus riittää hymy tai ystävällinen tervehdys siihen, että aurinko alkaa paistaa myös toisella.

Aurinkoista kesää!

VANHEMPAINYHDISTYKSEN TOIMINTAA 2022-2023

Koronan väistyttyä pääsimme tänä lukuvuonna palaamaan Tampereen Normaalkoulun vanhemmat ry:n toiminnassa taas perinteisempään muottiin. Kerhotoiminta vilkaistui edellisvuosista, tapahtumissa kävi paljon väkeä ja saimme kokoustaakin koululla ihan normaalisti pöydän ympärille istuen.

Vanhempainyhdistyksen lukuvuosi alkoi perinteisesti vuosikokouksella syyskuun lopussa. Hallituksen kokoonpanoa uudistettiin ja mukaan saatiin mukavasti tuoretta ja kokeilempaa kalustoa. Santeri Saarinen valittiin hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi. Lukuvuoden aikana hallitus kokoontui seitsemän kertaa. Norssin vanhempainyhdistys toimii täysin vapaaehtois pohjaisesti, ja tästä syystä toivotammekin kaikki aiheesta kiinnostuneet vanhemmat mukaan toimintaan. Helpoimmin tämä onnistuu osallistumalla syksyn vuosikokoukseen, jossa on mahdollisuus ottaa vastuuta hallituksessa tai lähteä mukaan esimerkiksi tapahtuma-apulaiseksi, jota hallitus voi hyödyntää tarpeen mukaan.

Vanhempainyhdistyksen tärkeänä roolina on ollut tukea koululaisten harrastustoimintaa koulun jälkeen. Tänä lukuvuonna järjestimme kolme erilaista kerhoa kahdeksalle koululaisryhmälle. Yhteistyö Sorin Sirkuksen kanssa jatkui muutaman vuoden tauon jälkeen, ja alkukankeuksien jälkeen toiminta on pyörinyt onnistuneesti sekä syksyllä että keväällä. Saimme vuoden aikana kuulla myös hyviä uutisia naapurista, kun Sorin Sirkus kertoi aloittaneensa yhteistyön myös Mustametsän päiväkodin kanssa. Näin lapsilla on mahdolli-

suus sirkusharrastuksen kokeiluun esikoulusta aina siihen asti kun valitsevat mahdollisen painotuslinjan koulussa.

Opettaja Eetu Sivulan kanssa saimme jälleen järjestettyä shakkikerhon, johon innokkaita pelaajia löytyikin useampia. Uutena kerhovaihtoehtona aloitimme syksyllä koodauskerhon yhteistyössä Kodarit oy:n kanssa. Kerho osoittautuikin erittäin suosituksi, ja ryhmät täyttivät nopeasti. Koodauskerhon toiminta jatkuu myös ensi lukuvuonna, ja Kodarien opintopolun mukaisesti pystymme tarjoamaan jo aiemmin osallistuneille haastavamman ryhmän ja aloittelijoille oman, jolloin kaikille löytyy omaan taitotasoon sopivaa tekemistä.

Kerhojen lisäksi vanhempainyhdistys osallistui jälleen erilaisiin tapahtumiin, päätehtävänä kahvin ja munkkien myynti osallistujille. Olimme mukana esim. Wiinikan Wapusa ja Eskarista ekalle -illassa. Tämän lisäksi osallistuimme sekä ala- että yläkoulun kevätjuhliin lahjoittamalla ruusut kuudennen ja yhdeksännen luokan päättävälle oppilaille tärkeän välietapin täytyttyä sekä lahjoittamalla stipendejä ansioituneille oppilaille.

Tärkeä osa vanhempainyhdistyksen toimintaa on aina ollut myös erilaisten retkien ja hankintojen tukeminen tarpeen mukaan. Tänä vuonna selkeytimme avustusten jakamista toteuttamalla ohjeet kaikille opettajille, jotta jatkossa jokaisella luokalla olisi vastaavat tiedot ja osaaminen avustusten hakuun. Olemmekin vuoden aikana olleet tukemassa monia luokkaretkiä ja vierailuja, usein

esimerkiksi bussikus-tannusten kattamisen muodossa. Olemme avustaneet koulua myös erilaisten välituntivälineiden ja lautapeliin hankinnassa.

Tänä lukuvuonna Norssin VY osallistui aktiivisesti myös Tampereen Vanhemmat ry:n toimintaan, jotta voimme tukea lasten ja nuorten toimintaa myös kaupungin tasolla. Tämä koettiin tärkeäksi, sillä vaikka Normaalkoulu ei olekaan kaupungin oma koulu, se on kuitenkin lähikoulu alueen lapsille. Tästä syystä on tärkeää, että Norssin oppilaita kohdellaan tasavertaisesti muihin kaupungin kouluihin verrattuna. Tämä nousi esille erityisesti tänä vuonna, kun kaupunki kaksinkertaisti vanhempainyhdistyksille suunnatun oppilaskohtaisen rahallisen tuen, johon vain kaupungin omat koulut ovat oikeutettuja. Tampereen Vanhempien kautta pääsimme mukaan vaikuttamaan myös uusien sote-alueiden aiheuttamiin muutoksiin, ja olimme esim. tekemässä lausuntoa Pirkanmaan Hyvinvointialueelle Tampereen ongelmallisesta kouluterveydenhoitaja- ja koululääkäritilanteesta, jonka vuoksi lakisääteisiä terveystarkastuksia on jouduttu siirtämään tai perumaan kokonaan.

Kaiken kaikkiaan lukuvuosi 2022-2023 on sujunut oikein mallikkaasti. Yhteistyö koulun opettajien ja rehtorien kanssa on toiminut, ja olemme huomanneet myös koulun henkilökunnan arvostavan vanhempainyhdistyksen tekemää työtä. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin taas ensi syksynä. Aurinkoista kesälomaa kaikille!

NORSSIN KERHOVUOSI 2022-2023

KIRSI AALTONEN-KIIANMIES JA TANJA TUOMI

Tänä lukuvuonna kerhoja järjesti perusasteella moni organisaatio, ja oppilaille olikin tarjolla monenlaista toimintaa läpi vuoden.

Tampereen Pyrintö piti Nestle-konsernin sponsoroimaa yleisurheilukerhoa 3.-6.-luokkalaistille sekä syksyllä että keväällä. Yleisurheilukerho oli ensimmäistä kertaa kerhovalikoimissamme. Uusi kerho oli myös luokanopettaja Sofia Lindin ideoina 4.- ja 5.-luokkalaisten murkkukerho, joka sai suuren suosion syyslukukaudella.

Perinteisiä kerhojamme tänä lukuvuonna olivat bändikerhot ja vanhempainyhdistyksen järjestämät shakki-, koodaus- ja sirkuskerhot. Bändikerholaisten lukuvuosi huipentui esiintymisiin Wiinikan Wapussa. Siellä olikin iso joukko faneja kannustamassa soittajia. Shakkikerhossa pelattiin ahkerasti, ja ohjaajana toiminut opettaja Eetu Sivula joutui monesti lujille nuorten haastajien kanssa. Koodikerhossa oli mahdollisuus sekä aloittaa alkeista että myös edetä jo seuraavalle taitotasolle. Sirkuskerhon toiminta on hieno esimerkki vanhempainyhdistyksen ja Sorin Sirkuk-

sen hedelmällisestä yhteistyöstä, jolle toivomme jatkoa tulevinakin vuosina.

Tänä lukuvuonna käynnistyi koululamme myös Lupa harrastaa -toimin-

**LUPA LIKKUA.
LUPA HARRASTAA.**

ta. Lupa harrastaa on Tampereen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen toimintakulttuuri, jonka tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia aina päiväkodista perusopetuksen loppuun asti tarjoamalla maksutonta sekä säännöllistä harrastustoimintaa koulupäivän yhteyteen. Meidän koululamme oli ilo päästä mukaan toimintaan tänä lukuvuonna. Tänä vuonna Norssilla järjestettiin useita eri Lupa harrastaa -ryhmiä. Tarjolla oli salibandyä, tanssia sekä triikkausta ja akrobatiaa. Ryhmien vetäjinä toimi eri lajien toimijat sekä valmentajat. Ensi lukuvuonna Lupa harrastaa -toiminta jatkuu meillä. Tulevan lukuvuoden harrastusryhmät on kartoitettu oppilaiden toiveiden mukaisesti!

LETTUJA, LETTEJÄ JA LETKEÄÄ TUNNELMAA

KIRSI AALTONEN-KIIANMIES

Wiinikan Wappua juhliittiin aurinkoisessa säässä ja letkeässä tunnelmassa 24.4. Vanhempainyhdistyksellä oli munkkikahvilassa tuoreita munkkeja myytävänä ja nuorisotoimella perinteisesti metrilakua sekä grillimakkaraa. 9d-luokka myi lettuja, ja lisäksi heiltä sai kasvomaalauksia ja upeita lettejä, kuten tunnelmallisesta ku-

vastakin näkyy. 5c-luokan onnenpyörässä sai kokeilla onneaan.

Wappuista tunnelmaa loivat ensimmäisenä esiintyneet alaluokkien bändikerholaisten bändit ja sen jälkeen 9. luokkien bändi. Ja hauskan illan lopuksi nuorisotoimen esiintyjä Pihlaja tanssijoiheen toi lisävauhtia Wappumeininkiin!

ONNITTELUT

JOHTAVA REHTORI VESA TOIVOSELLE KOULUNEUVOKSEN ARVONIMI

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on 9.12.2022 myöntänyt valtioneuvoston esityksestä kouluneuvoksen arvonimen Tampereen yliopiston normaalikoulun johtavalle rehtorille Vesa Toivoselle. Arvonimi myönnetään tunnustuksena erityisen suurista ansioista suomalaisen yhteiskunnan, koulutuksen ja sivistyksen hyväksi tehdyssä työssä.

Normaalikoulu onnittelee Vesaa lämpimästi arvonimen johdosta!

OSASTOSIHTTEERI MERVI TALLA ELÄKKEELLE

Mervi on syntynyt ja viettänyt lapsuutensa Ryttylässä. Myöhemmin hän asui muutaman vuoden Helsingissä, josta siirtyi Hämeenlinnaan.

Mervi kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1978, minkä jälkeen hän kouluttautui Hämeenlinnan kauppaopistossa yo-merkonomiksi. Opintojen jälkeen Mervi työskenteli monessa paikassa ja tehtävissä erityisesti julkishallinnon piirissä. Vuosien varrella hän päätyi Hämeenlinnaan Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen palvelukseen, jossa työskenteli 19 vuotta aina koulutuskeskuksen lakkauttamiseen saakka.

2008 Mervi Talla rekrytoitiin Hämeenlinnan normaalikouluun osastosihteerin tehtävään. Tähän tehtävään ovat oleellisesti kuuluneet oppilas- ja taloushallinto sekä laaja kirjo koko kouluyhteisöä koskevia palvelutehtäviä.

Kaikista tehtävistään Mervi on selviytynyt erinomaisesti ja hänet on opittu tuntemaan ystävällisenä ja osaavana asiantuntijana, joka auttaa kaikkia koulu yhteisöme jäseniä parhaalla mahdollisella tavalla. Jos kukaan muu ei tiennyt, kannatti kysyä Merviltä.

Työstään ja koulumme yhteisöllisyydestä Mervi on pitänyt erittäin paljon, eikä hän ole merkittävästi kärsinyt jatkuvasti vaihtuvista ohjelmistoista tai edes siirtymisestä Tampereelle. Opettajankoulutuksen ja Normaalikoulun yhdistyminen muuttivat toki tehtäviä ja rooleja, mutta kaikki saatiin Tampereella uudessa toimintaympäristössä käynnistymään kivuttomasti.

Mervin perheeseen kuuluvat kaksoispojat ja aviomies. He asuvat Ahveniston harjun kupeessa, vaikka pojat elävätkin jo omillaan. Harju on luonnossa liikkuvalla Merville ja hänen perheelleen tärkeä retki- ja liikuntakohde,

jonka kauneutta ja virkistävää vaikutusta ei voi liikaa ylistää. Luonto onkin Merille keskeinen voimaantumisen paikka.

Mervi on juuri saanut pienen lapsenlapsen, minkä johdosta onnittelemme koko Tallan perhettä. Tämä tyttö on nyt uuden alun konkreettinen osoitus ja toivomme Sinulle Mervi antoisaa aikaa niin mummona kuin muutenkin!

*Normaalikoulun henkilökunta
Vesa Toivonen, kouluneuvos*

TUNNELMALLISIA TAPAHTUMIA

Joulun iloa ja lämmintä tunnelmaa koettiin perhetapahtumassa 28.11. Koulumme nuorimmat musiikkiluokkalaiset 3C-luokalta tervehtivät vieraita koulun aulassa tapahtuman aluksi. Esiintyminen oli luokan ensimmäinen Norssilla, ja hienosti se sujui! Vanhempainyhdistyksen kahviosta sai glögiä ja joulutorttuja, ja luokkien myyntipisteillä oli kaikenlaista ihanaa jouluisia tarjolla. Nuorisotoimella oli omia myyntipisteitään, ja heidän esiintyjänsä Jukka Poika sai yleisössä liikettä aikaan!

JOULUINEN PERHETAPAHTUMA

Yläkoulun oppilaskunnan hallitus järjesti yhdessä alakoulun oppilasneuvoston kanssa yhteisen vapputapahtuman. Päivän päätteeksi ilmapallot vietiin iltapäiväkerholaisille leikkejä varten.

YHTEINEN VAPPUTAPAHTUMA

Musiikkiluokilla on tänäkin vuonna ollut perinteisesti useita konsertteja ja muita esiintymisiä.

Kuvassa on 5.-9.-luokkalaisia esiintymässä Pakkahuoneen Kaamos-konsertissa.

Toukokuussa 3.-4.-luokkalaiset pitivät äitienpäiväkonsertin.

MUSIIKKILUOKKIEN ESIINTYMISIÄ

PAINOPISTEENÄ DIGITAITOJEN KEHITTÄMINEN

Digiosaamisen kehittäminen ja uuden tietostrategian jalkauttaminen ovat kuluvan lukuvuoden painopisteitä koko yliopistollisessa harjoittelukouluverkostossa. Rauman eNorssi-seminaarissa elokuussa lanseerattiin yhteistyössä tuotetut eNorssin tietostrategia, osaamistasokuvaukset, ohjelmointipolku sekä digipassi.

Tampereen Norssin eNorssi- ja FCLab-vastuuhenkilöt ovat olleet luomassa uutta harjoittelukoulujen tietostrategiaa sekä suunnittelemassa sen jalkauttamista ja digitaitojen kehittämistä. Uusi tietostrategia liitteinen on

luotu opetushallituksen ja Uudet lukutaidot -hankkeen kanssa yhteistyössä ja samoin periaattein. Yksiköt ovat yhteisen perusdokumentin jälkeen luoneet koulukohtaisia strategioita ja toimeenpanosuunnitelmia. Uusi eNorssin tietostrategia on voimassa 2022–2025. Verkoston luomat dokumentit, kuten tietostrategia liitteinen, löytyvät eNorssin TVT-ryhmän sivuilta <https://enorssi.fi/tvt/tvt-strategia/> -osoitteesta.

Tampereen Norssilla on aktiivisesti toimiva opettajien Digiryhmä, jossa on edustajia kaikilta asteilta. Ryhmän johdolla on lu-

kuvuoden aikana otettu käyttöön yksikkökohtaistettu tietostrategia ja osaamistasot. Tampere oli vahvasti mukana myös toteuttamassa digipassia, joka toteutettiin myös digitaalisena Qridi-versiona. Lukuvuoden mittaan on toteutettu koko koulun yhteisiä koulutuksia (tietostrategia, taitotasot, digipassi, tekijänoikeudet) sekä työpajoja ja ohjauksia (ohjelmointi ja robotiikka, ohjelmistot, verkkopalvelut, tekoäly ym.). Osa koulutuksista on toteutettu astekohtaisesti ja osa myös räätälöidysti ja tarvepohjaisesti pienemmille ryhmille.

NORSSIN DIGIAGENTIT

Tampereen yliopiston normaalikoulun DigiAgenttien toiminta käynnistyi joulukuussa 2022 esittely- ja suunnittelutilaisuudella. Koolle saatiin ensi vaiheessa 13 oppilasta koulun 5. ja 6. luokilta. Aluksi pohdittiin yhdessä DigiAgentin työnkuvaa ja tulevia kokoontumisia sekä pidettiin pieniä koulutustuokioita.

DigiAgentit toimivat vertaistukena sekä opettajien ja opetusharjoittelijoiden apuna erilaisissa pienissä avustustehtävissä digitaitoihin ja pulmiin liittyen. Aluksi DigiAgenteiksi koulutettiin joukko alakoulun oppilaita 5.–6. luokilta, ja jatkossa toiminta on laajennettavissa esim. 7.–9. luokkien oppilaisiin. Toimintaa ohjaavat lehtorit Mikko Horila, Janne Nissinen ja Tuomo Tammi. DigiAgenteiksi

ryhtyvät oppilaat ovat saaneet oppia lisää digitaitoja ja toimia muiden apuna. Lukuvuoden päät-

teeksi he saavat todistuksen tehtävässä toimimisesta.

FCLAB-HANKKEEN KOKEILU- JA KEHITYSTOIMINTAA

FCLab.fi-hanke (Future Classroom Lab) kehittää yksiköissään eri puolilla Suomea uusia oppimisympäristöjä, opetusteknologiaa ja pedagogiikkaa. Verkosto edistää opetusteknologian käyttöä ja kehittää uusia opiskelukäytänteitä. FCLab-aktiivit ovat toimineet monin tavoin omissa yksiköissään sekä paikallisissa ja valtakunnallisissa tapahtumissa. Lukuvuoden aikana on toteutettu eri laajuisia tutkimus-, kokeilu- ja kehityshankkeita sekä kokoonnuttu useisiin hankepäiviin.

Hanke on muodostunut erääksi opetushallituksen kärkihankkeeksi saaden useiden vuosien ajan luottamusta ja ulkoisia resursseja. Hanke pyrkii tuottamaan erilaisia testattuja ja monistettavia ratkaisuja, joten myös näkyvyys verkossa ja erilaisissa tapahtumissa on keskeistä.

Oma ohjelmapolku ITK-konferenssissa

FCLab ja eNorssi olivat vahvalla panoksella mukana ITK-konferenssissa Hämeenlinnassa 5.–7.10.2022.

Useat esitykset muodostivat ohjelmapolun, jossa teemana olivat eNorssin tietostrategia ja sen jalkauttaminen sekä muut eNorssi- ja FCLab-verkostoissa ajankohtaiset asiat. Vastuuta olivat jakamassa useat yksiköt ja monet kehittäjäopettajat eri nourseista.

Opinto- ja koulutusmatka Kööpenhaminaan

FCLab-hankkeessa mukana olevat harjoittelukoulujen toimijat toteuttivat opinto- ja koulutusmatkan Kööpenhaminaan tammikuussa. Matkan tarkoituksena oli verkostoitua paikallisten FCLabin toimijoiden kanssa ja tutustua kouluihin, joissa kehitetään opetusta ja oppimisympäristöjä sekä hyödynnetään digitaalisuutta kiinteänä osana opetusta.

Vierailukohteita olivat FCLab Carlsbergin kampuksella sekä Birkerødin koulu (Apple-koulu) ja Kööpenhaminan kansainvälinen koulu. Lisää tietoa ja kuvia vierailuista löytyy <https://fclab.fi/koopenhamina-23/> -osoitteesta.

Tekoäly vai tukiäly -webinaari

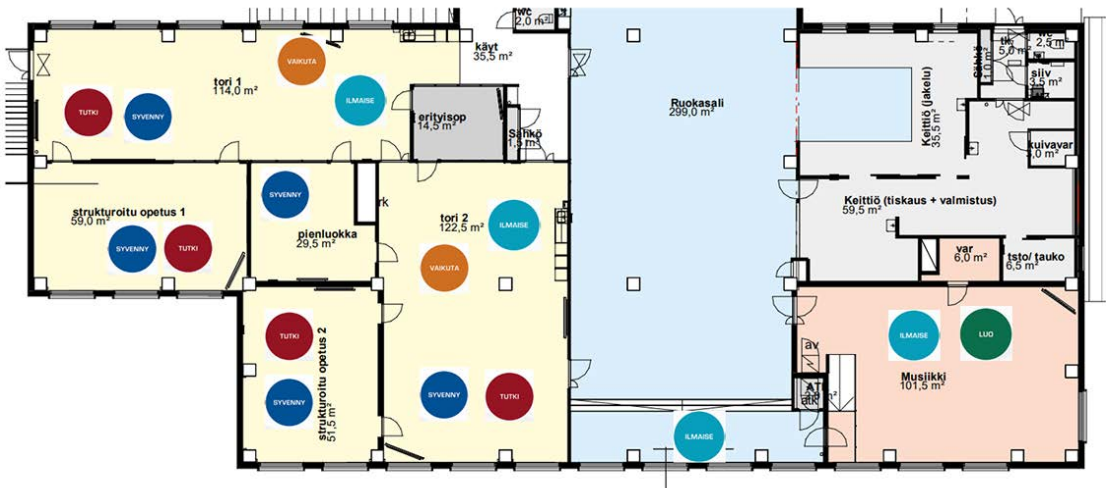
FCLabin ja eNorssin Tampereen aktiivit järjestivät valtakunnallisen Tekoäly-webinaarin 4.4.2023 teemalla Tekoäly vai tukiäly – tekoäly opettamisen ja oppimisen työkaluna. Webinaarissa oli mukana noin 230 osallistujaa eri puolilta Suomea joukossa opettajia, rehtoreita, hanketoimijoita, yrityskumppaneita sekä opetushallituksen ja -ministeriön virkamiehiä. Ohjelmassa oli mielenkiintoisia asiantuntijapuheenvuoroja sekä yritysmaailman, opettajan ja opetushallituksen puheenvuorot. Tekoäly ja sen soveltaminen opetuksessa nousi kuluneen lukuvuoden aikana yleisen kiinnostuksen kohteeksi. Mitä seuraava vuosi tuokaan tullessaan tällä saralla?

Case Pirkkalan kirkonkylän koulu

FCLabin keskeisimpiä tavoitteita on ollut laatia suomalaisen koulutusjärjestelmään ja opetussuunnitelmaan sopiva oppimisen vyöhykemalli (<https://fclab.fi/oppimisen-vyohykkeet/>). Tämä malli lanseerattiin keväällä 2019, ja se herätti heti merkittävää kiinnostusta. Eräs kiinnostuneista oli Pirkkalan Kirkonkylän koulun rehtori Mikko Salkinoja, joka otti myöhemmin yhteyttä Tampereen labin toimijoihin ja pyysi päästä tutustumaan tiloihimme konsultoidakseen FCLabia Pirkkalassa alkavaan rakennusprojektiin liittyen. Yhteistyö FCLab Tampereen (KAKS10 56), Pirkkalan rehtorin ja opettajien kanssa laajeni kiinnostavaksi koulutusyhteistyöksi, jossa suunnitteilla olevan koulun henkilöstö kävi KAKS10ssa 2019 ja 2020 pohtimassa tilojen suunnittelua, vyöhykkeitä, yhteisopettajuutta ja tulevaa toimintamalliaan. FCLab sparrasi asiassa mm. kalusteiden, tekniikan ja yhteisopettajuuden suhteen. Pirkkalan opettajat pääsivät osallistumaan suunnitteluun sen eri vaiheissa hienosti, vaikka aivan kaikkia nousseita ideoita ei pystytty toteuttamaan. Uusi vyöhykkeisesti suunniteltu koulu saatiin Pirkkalassa käyttöön helmikuussa 2023.

Tekoäly vai tukiäly TEKOÄLY OPETTAMISEN JA OPPIMISEN TYÖKALUNA

Kansainvälinen toimintamme alkoi syksyllä Tanskan NordPlus-taideleirillä, jonne ryhmä 7.-luokkalaista matkusti opettajiemme Outi Erkkilän ja Annika Paalan johdolla. Leiriläiset saivat laadukasta taideopetusta tiiviissä paketissa yhdessä muiden hankemaiden leiriläisten kanssa. Toinen saman hankkeen 7.-luokkalaisten leiri pidettiin Raaseporissa toukokuussa.

Elo- ja syyskuun ajan saksalainen luokanopettajaopiskelija Katrin Hunger Chemnitzin yliopistosta suoritti opetusharjoittelujaksonsa perusasteen saksan kielen tunneilla. Katrin piti saksan tunteja 1. ja 4. luokan saksan ryhmille, ja näiden ryhmien oppilaat saivatkin huikean kielikyllyn Katrinin tunneilla. Oppilaat tutustuivat saksalaiseen kouluun ja kulttuuriin Katrinin laatimien tehtävien avulla, ja 1.-luokkalaiset taiteilivat itselleen samanlaisia koulutötteröitä (Katrinin kuvassa) kuin mitä saksalaiset eput saavat lahjaksi. Tötteröt täytetään koulutarvikkeilla ja niillä onnitellaan koulunsa aloittavia saksalaislapsia ensimmäisenä koulupäivänä.

Saimme EDUn kansainvälisiä opiskelijoita kahdelta eri kurssilta vieraiksemme observeimaan sekä perusasteelle että lukiolle syysloman jälkeen. He tutustuivat suomalaiseen koulusysteemiin ja koulun arkeen yhteensä kolmen viikon ajan. Opiskelijoiden kanssa virisi monta mielenkiintoista keskustelua suomalaisesta koulusta ja opettajankoulutuksesta. Opettajiamme osallistui vuoden aikana Erasmus+ KA101 -täydennyskoulutusprojektin useisiin koulutuksiin eri maissa, mm. Irlannissa. Näitä liikkuvuuksia päästiin nyt vihdoin toteuttamaan koronarajoitusten loputtua.

Monivuotinen partnerimme Mar-nix-yliopisto Hollannin Utrechtista lähetti jälleen helmikuussa ryh-

män luokanopettajaopiskelijoita opettajineen vieraiksemme. Opiskelijat observeivat ensin opetusta luokissa, ja sen jälkeen he suunnittelivat ja pitivät oppitunteja eri aiheista, mm. musiikkitunnin tanssin kera 4C-musiikkiluokalle.

9. luokan kouluoppaat keräsivät kiitosta opaskierroksistaan, ja he saivatkin kierrättää vuoden ai-

WaWW-projekti päättyy toukokuun lopussa Valenciaan.

Lukion kansainväliseen vuoteen kuului mm. Eurooppa-viikko, jolloin meidän lukiolaisiamme matkusti partnerimaihin Puolaan, Saksaan, Italiaan ja Unkariin ja vastaavasti näistä maista saapui ryhmä opiskelijoita tutustumaan suomalaiseen lukiomaailmaan ja

KANSAINVÄLINEN NORSSI

KIRSI AALTONEN-KIIANMIES

kana lukuisia vieraita, mm. Pipsa Sassilan koordinoiman ”What a wonderful world” -Erasmus+ KA2 -projektin vieraita huhtikuussa. Vauhdikkaalla vierailuvierailuilla opettajia ja oppilaita Kreikasta, Teneriffalta, Valenciasta ja Italiasta oli mukana tunneilla ja koulun arjessa sekä myös retkeili Tampereella ja lähiseudulla.

Tampereeseen. Lukio sai myös ranskalaisia vieraita uudesta yhteistyökoulusta Lycée Brizeux Quimper-lukiosta.

Uusia projekteja on viritelty Kreikkaan ja Italiaan, ja siten kansainvälinen työ jatkuu tulevanakin lukuvuonna kohti uusia tapaamisia ja ystäviä.

Raaseporin taideleirin kansainvälisessä illassa norssilaiset esittelivät tanskalaisille ja norjalaisille nuorille suomalaisia herkkuja, kuten ruissipsejä ja leipäjuustoa.

WHAT A WONDERFUL WORLD - ERASMUS+ -PROJEKTI

Tampereen yliopiston normaalikoulu on osallistunut kolmen vuoden ajan Erasmus+ KA1 -projektiin What a wonderful world. Projektiin osallistuvat Tampereen lisäksi koulut Florinasta (Kreikka), Venetsiasta, Valenciasta, Teneriffalta ja Madeiralta. Sen tavoitteena on lisätä nuorten ilmastotietoisuutta ja pa-

rantaa käsityksiä nuorten omista vaikutusmahdollisuuksista ilmastomuutoksen ehkäisyssä.

Lukuvuoden aikana on toteutettu oppilasliikkuvuus Valenciassa. Matkassa mukana oli neljä 5C-luokan oppilasta ja kaksi opettajaa. Pääsimme tutustumaan merien suojeluun sekä paikalliseen luon-

toon ja kulttuuriin. Oppilaat majoittuivat perheissä. Heille matka oli ainutkertainen elämys, ja uusia ystävyys-suhteita muodostui varmasti!

Lisäksi lukuvuoden kuluessa oli projektiin liittyen Suomen vierailu ja toukokuun lopussa vielä matka Florinaan.

Erasmus+

WAWW SUOMEN VIERAILU

Huhtikuun lopussa pääsimme nauttimaan kansainvälisestä tunnelmasta koulullamme, kun Erasmus+ KA1-projektin What a wonderful world! vierailijat saapuivat Suomeen. Espanjasta, Italiasta, Kreikasta ja Portugalista eli yhteensä viidestä koulusta tuli neljä oppilasta ja kaksi opettajaa viettämään viikkoa ympäristökasvatuksen ja suomalaisen kulttuuriin tutustumisen merkeissä.

Viikon aikana oppilaat majoittuivat perheissä ja saivat hyvän kulttuurikokemuksen suomalaisuudesta. Vierailut tehtiin Vapriikkiin, Mummimuseoon, kaupungin tärkeimpiin nähtävyyksiin sekä tietenkin

Helvetinkolun kansallispuistoon. Suuren suosion sai myös Rauhaniemen kansankylpylä, jossa lähes kaikki uskaltautuivat uimaan jäiden seassa. Koululla työskenneltiin aamupäivät musisoiden, esityksiä pitäen sekä kouluun ja opetuskulttuuriin tutustuen.

Suurin ihmetyksen aihe eteläeurooppalaisille oli kaikkialla vallitseva hiljaisuus ja rauha. Vappuhulinasta huolimatta keskustan kadut tuntuivat tyhjiltä ja jopa kouluruokailussa äänimaisema pysyi heidän mielestään seesteisenä. Suomen kevät aiheutti päänvaivaa kylmällä tuulella, mutta elämyksiä päästiin kokemaan varmasti!

1.-2. LUOKKIEN OPPILAAT OVAT INNOKKAITA LUKIJOITA

JOHANNA ASPLUND

Koulumme pikkuoppilaiden käytävällä eli F-siivessä toimii oma aulakirjasto. Kirjastoon on koottu luokkakirjasto-laatikoita opettajien lainattaviksi luokkiin lukupiirikirjoiksi. Maanantaisin kirjastossa toimii *Lukutoukien kirjasto* eli kirjastovälitunti, jolloin pikkuoppilaat pääsevät ohjatusti lainaamaan pulpettikirjoja itselleen. Syyslukukaudella kir-

jastovälitunti on suunnattu toka-luokkalaisille, ja kevätlukukauden alkaessa lainaajiksi saadaan lukemaan oppineet ja opettelevat eka-luokkalaiset. Ensimmäisten kouluvuosien aikana istutettu lukuinto toivottavasti kantaa myös tuleviin vuosiin!

Kirjan ja ruusun päivän kunniaksi F-siivessä järjestettiin 26.4.2023

runovälitunti, johon eka- ja toka-luokkalaiset saivat tulla esittämään runoja tai vain nauttimaan runojen kuuntelusta. Tämän oppilaita osallistavan välitunnin suosio yllätti ja ilahdutti! Esiintymiskorokkeelta kuultiin niin oppilaiden omia, hienoja runoelmia kuin valmiitakin tekstejä.

ESI- JA ALKUOPETUKSEN YHTEISTYÖ

ALKUOPETTAJIEN PUOLESTA JOHANNA ASPLUND

Normaalikoulun 1.-2. luokkien oppilaat ja opettajat tekevät säännöllistä ja tiivistä yhteistyötä Mustametsän esiopetusryhmien kanssa. Tavoitteena on tiedollisten ja taidollisten tavoittei-

den lisäksi myös monin tavoin lisätä yhteisöllisyyttä, madaltaa koulutuskokemusten kynnyksiä siirtymästä esikouluun ja toisaalta edelleen myös esiopetuksen aikuisten nähdä ja kuulla koulun siirtyneiden lasten kuulumisia.

Myös opetusharjoittelijat pääsevät opetusharjoittelussaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia yhteisöllisiä projekteja ja tapahtumia, jotta heillä olisi työelämään siirtymään kokemus siitä, miten monipuolisia yhteistyö- ja organisointitaitoja luokanopettajan työ vaatii.

Kuluneen lukuvuoden aikana eri esikoulu- ja toka-luokkalaiset ovat muun muassa retkeilleet lähiympäristössä, käyneet luistelemassa, tutustuneet ohjelmointiin,

Luokanopettajaopiskelija

Nuppu Toiva kevätrastilla eskareiden ja eka-luokkalaisten kanssa

tehneet erilaisia tiede- ja taideprojekteja sekä leiponeet pipareita. Vertaisoppimisen ohessa on opittu myös tuntemaan uusia kavereita.

Ensimmäinen koulupäivä oli vähän pelottava, mutta oli kavereitten kanssa kivaa.

Kun saavuini luokkani eteen, jätin kenkäni naulakkaan ja menin luokkaan sisään. Silloin meille jaettiin oppikirjoja, ja teimme omat nimilaput. Kirjoitimme myös vihkoon tietoja itsestämme ja piirsimme omakuvat. Tämän jälkeen menimme koulun pihalle, ja opettajani esitteli koko pihan.

Ensimmäisenä koulupäivänä saimme Aapiset. Muistan, että me laulettiin paljon Aapisen lauluja.

Muistan sen Aapisen, joka meillä oli. Siinä oli hauskoja lauluja ja sellaisia outhojuuttuja, joissa opeteltiin lukemaan, vaikka opin lukemaan jo eskarissa. Ne tarinat olivat ihan parhaita ja tykkäsin lukea tosi paljon.

2. luokalta en muista kauheasti mitään, paitsi kun tultiin tänne kouluun ja oltiin parakeissa. Sieltä oli aina pitkä matka ruokalaan, kun piti mennä ulkoa.

2. luokan alussa kaikkien kakkosluokkalaisten piti siirtyä yläkouluun pihaan, parakkeihin, koska vanha koulu oli homeessa. Parakit olivat pieniä ja ahtaita, ja eivät kovin viihtyisiä. Muuten 2. luokka jatkui aivan normaalista.

Kun mentiin 3. luokalle, luokat muuttui ja jännitti että kuka tulisi luokalleni. Jossain kohtaa 3. luokkaa ruokala ja koko se käytävä muuttui.

3. luokalla menimme lidesjärvelle ja sitten lintutornille retkelle. Evääksi saimme pitsan ja mehun. Sitten söimme eväät pellolla.

Korona-niminen tauti alkoi levitä maailmassa hirveää vauhtia, koulut pistettiin kiinni, tuli karanteenit, maskit, käsidesit. Siitä selvittiin ja korona on historiaa. Etäkoulu oli ihan kivaa, mutta hieman oli yksinäistä...

3. luokan keväällä tuli koronapandemia, jonka takia koulut suljettiin ja mentiin etäkouluun. Se oli ihan kivaa, koska ei tarvinnut herätä niin aikaisin ja koulu alkoi aina yhdeksältä. Koulutehtävätkin sai tehtyä nopeammin, koska ne sai tehdä milloin halusi. Etäkoulu oli välillä vähän tylsää, koska ei saanut nähdä kavereita muuta kuin ulkona.

3. luokalla lauloimme Einon ja Aapelin kesälaulua kevätjuhlassa. 4. luokalla pyöräilimme ympäriinsä ja menimme tallipihalle ja suklaapuotiin. 5. luokalla menimme Hämeenlinnaan ja shoppailemaan.

Yhtenä sateisena päivänä minä ja kaverini löysimme mutaa ja päätimme piirtää sillä koulun seiniin. Yllätys yllätys, meidän piti siivota se.

4. luokalla menimme Pyynikin torniin koulusta pyöräillen, ja saimme sieltä munkkeja ja mehua. Samalla otin tornista hienoja maisemakuvia. Sen jälkeen menimme Tallipihaan, ja söimme sitten siellä jäätelöä.

Luokkaretki vitosluokalla oli tosi kiva. Menimme Hämeenlinnaan. Ensiksi menimme sinne linnaan ja vankilamuseoon, sitten kauppa-keskus Godmaniin. Lopuksi kun olimme jo lähdessä, kävimme katsomassa jotakin kirkkoa.

Tehtiin stuntteja aina välillä vitosella ja kaikki nousijat kuoli.

Ollaan tehty kaikenlaista Norssissa, kaikkee kreisii.

6. luokalla on ollut tosi kivaa ja paras luokka. Meillä on tosi hyvä opettaja ja luokkahenki.

Kaksioon muuttaminen oli tosi kivaa ja vähäsen erikoista, koska siellä on katsomo, sohvipaikat ja jopa kaksi luokkaa.

Mun lempi kouluvuosi on ollut kutosluokka, koska kutosluokka on mennyt ihan hyvin.

6B:N MUISTOJA ALAKOULUVUOSILTA

6-Luokka alkoi. Pääsimme Kaksioon, ja olimme kaikki innoissamme siitä. Ja Kaksiossa on ollut tosi kivaa. 6. luokalla olemme tehneet paljon kaikkea toiminnallista ja digijuttuja.

Kutosluokan alussa olimme paljon soittamassa välitunneilla bändikellarissa. Joulujuhlassa esitimme semmoisen tavallaan näytelmän/tarinan. Sitä oli tosi kiva tehdä. Se oli myös toki vähän jännittävää esittää se koko koululle, mutta se onnistui kuitenkin hyvin. Kaksioon muuttaminen oli kivaa ja täällä on ollut mielestäni tosi normaalia opiskella. Kutosluokalla on myös ollut pari retkeä joihinkin yrityksiin ja ne on ollut kivoja.

Uusi luokkatila tuntui oudolta, mutta siihen tottui nopeasti. Meillä tuli uutena aineena Ruotsi ja mennään luokkaretkelle Suomenlinnaan. Hyviä muistoja. Kesäloman jälkeen sitten yläkouluun.

Yläkouluun meen silleen ihan mukavin mielin, ei oikein tunnu mitään. Jotenkin ei tunnu siltä että yläkouluun menossa.

Odotan yläkouluun pääsemistä ja yläkoulua muutenkin. Mua ei jännitä vaihto yläkouluun.

ALAKOULUN OPPILASNEUVOSTO

Oppilasneuvostolla on ollut vilkas vuosi, ja mukana toiminnassa on ollut oppilaita kakkosluokkalaisista kuudesluokkalaisiin. Olemme toimineet aktiivisesti niin oman koulun sisällä kuin muidenkin verkostojen kanssa.

Olemme kokoontuneet noin muutamana viikoksi välein ja tehneet monenlaista - osin myös yhteistyössä yläkoulun kanssa. Aiommekin jatkaa ja kehittää yhteistyötä yläkoulun kanssa myös tulevina vuosina. Olemme mm. toteuttaneet pääsiäismunajahdin, koristelleet koulun vapun kunniaksi sekä valmisteet mieliruokaviikkoa. Saimme lukuvuoden aikana myös hankittua

erilaisia välituntivälineitä vanhempainyhdistyksen avustuksella, koska välineistä tuli paljon kyselyä. Pidimme myös aamunavauksen ja olemme osaltanne osallistuneet pihan suunnitteluun. Lisäksi olemme tehneet erilaisia kehitysehdotuksia opettajille ja rehtoreille sekä osallistuneet koulun eri tapahtumien suunnitteluun. Kävimme myös keskustelemassa koulun ruokalan kanssa jälkiruista ja osallistuimme ruokalatoimikunnan kokouksiin, joissa käsittelemme koulun ruokalan asioita.

Osallistuimme keväällä Masseista mahiksia -tapahtumaan, jossa pidimme pistettä ja muut koululaiset

kiersivät ja antoivat ääniä parhaille ideoille. Saimme tapahtumasta 400 euron apurahan ja käytimme noin puolet rahoista pääsiäismunajahtiin ja noin puolet vappukoristeluihin. Osallistuimme keväällä Rauman oppilaskuntapäiville ja siellä teimme siellä töitä muiden Norssien oppilaiden kanssa. Oppilasneuvoston edustajia on osallistunut vuoden mittaan Tampereen lasten parlamentin suurenkokouksiin sekä Multisillan alueellisen parlamentin toimintaan. Näissä yhteisissä tapaamisissa on pyritty edistämään Tampereen koululaisten asioita sekä tutustuttu monitoimitalon toimintaan.

Terveisin Aino ja Essi

YLÄKOULUN OPPILASKUNNAN KUULUMISIA

Yläkoulun oppilaskunnan hallitus järjesti omatoimisesti eduskuntavaalien aikaan varjovaalipaneelin sekä Allianssin Nuorten vaalit. Oppilaskunnan hallitus suunnitteli paneelin kysymykset ajankohtaisiksi ja nuoria kiinnostaviksi. Paneelissa puolueista oli mukana kokoomus, SDP, vihreät, keskusta, vasemmistoliitto, perussuomalaiset ja Liike Nyt.

Nuorten vaalien lisäksi yläkoulun oppilaskunnan hallitus on myös perinteisesti järjestänyt yläkoululle ja alakoululle Punaisen Ristin Nälkäpäivä-keräyksen, jaksotapahtuman ja erilaisia teemapäiviä.

IHMISOIKEUKSIEN ÄÄRELLÄ TANSKASSA

IIRIS OKSALA

Tanskan ihmisoikeusleirille syysluussa osallistuivat Suomesta Iiris Oksala, meidän koulumme oma opettaja Minna van Nunen, Vini Vuola, Pietari Vähä, Ella Vanhapiha sekä Artem Khotenovskii. Leirin tavoitteena oli keskustella ihmisoikeuksista ja niiden kehittämisestä yhdessä muiden maiden kanssa. Tarkoituksena oli myös päivittää ihmisoikeustilanteet eri maiden välillä. Suomen lisäksi leirille osallistuivat tietenkin itse Tanska, Norja, Grönlanti, Islanti, Färösaaret ja Kanada.

Ensimmäiset pari päivää tutustuimme ympäristöön ja kulttuuriin Kööpenhaminassa. Seuraavat kaksi päivää keskustelimme paljon maiden ihmisoikeustilanteista ja siitä, miten ihmisoikeuksia käsitellään kouluissa ja kuinka perillä nuoret ovat ihmisoikeuksista. Minulle mieleen jäi tiistain ohjelmanumero, jolloin saimme vieraaksemme räppäriin Rapolitics-järjestöstä. Saimme siis kuulla politiikkaa räpättynä.

Loppuviikoksi osallistuvat maat lähetettiin eri kouluihin vierailemaan. Suomen ryhmä lähetettiin toiselle puolelle Tanskaa Ranu-

miin, Ranum Efterskole College sisäoppilaitokseen. Tutustuimme sisäoppilaitoksen tavalliseen koulunkäyntiin ja oppitunteihin.

Ranumiin tutustumisen jälkeen lähdimme perjantaina takaisin Kööpenhaminaan vielä päiväksi kokoontumaan muiden maiden kanssa. Tarkoituksena oli viettää viimeinen ilta yhdessä ja jakaa koulukokemukset muiden osallistujien kanssa. Viimeinen ilta oli ikimuistoinen hyvien ystävien ja ihanan ruoan äärellä.

Ihmisoikeudet ovat tärkeä osa arkielämäämme. Ne suojelevat ihmisiä ja antavat turvaa ja mahdollisuuksia elämässä. Tälläkin

hetkellä, koulussa ollessamme, toteutuu tärkeä ihmisoikeus: oikeus oppia. Ihmisoikeudet siis tuovat elämään turvaa ja mahdollisuuksia. Niihin kuitenkin myös liittyy paljon vastuuta, joita ihmisten odotetaan kunnioittavan.

Itse sain Tanskan ihmisoikeusleiriltä paljon ystäviä, joihin olen aktiivisesti yhteydessä. Ihmisoikeus-temasta jäi sen verran käteen, että tiedän, että vielä on paljon kehitettävää. Pohjoismaat kuitenkin ovat jo hyvällä mallilla kehittyneet koko ajan. Monien keskusteluiden päätteeksi muiden kanssa, päädyimme siihen, että ihmisoikeuksista täytyisi puhua enemmän ensinnäkin nuorten keskuudessa. Monet olivat sitä mieltä, että pari yhwteiskuntaopin tuntia ei riitä käsittelemään näin laajaa aihetta. Ihmisoikeudet täytyisi sisäistää ja tiedostaa paremmin ja myös konkreettisin keinoin.

POP UP- KÄSITYÖ- TUNTI

Toteutimme 8. luokan va-
linnaiskurssilla kokeilun:
pidimme käsityötunnit
ala-aulassa. Aiheena oli vaattei-
den pikkuvikojen korjaaminen.
Jokaisella oppilaalla oli oma,
arvottu korjaustekniikka, johon
hän oli etukäteen perehtynyt
esitelläkseen sitä välituntien
aikana koulun väelle. Entinen
kansalaistaito on monelta unoh-
tunut halpojen vaatteiden vyö-
ryssä kauppoihin.

Tempauksen taustalla on vaka-
vampi asia. Samalla viikolla tuli
kuluneeksi 10 vuotta Rana Plaza
-tehdasarakennuksen romahta-
misesta Pakistanissa. Tehtaan
hikipajoissa tuotettiin halpavaat-
teita. Tarkoitus oli muistuttaa,
miten vaateen käyttöaikaa voi
pidentää ja niiden persoonalli-
suutta korostaa omilla korjaa-
mistaidoilla.

SIRKUSTELUA SORILLA

Syksyllä yläkoulu starttasi
luokallamme sirkuspai-
notuksen kera. Sirkuslin-
jan myötä yhteisöllisyy-
den tunne lisääntyi ja yläkoulun
aloittaminen tuntui luontevalta.
Viikoittaiset päivän päätteeksi
olevat sirkustunnit Sorin Sirkuk-
sella tuovat luokkaamme yhteen,
yhteisen tekemisen myötä. Välillä
pitkän koulupäivän päätteeksi sir-
kukselle lähteminen tuntuu ras-
kaalta, mutta fiilis kohenee tun-
tien vieressä.

Ensimmäisen vuoden aikana
olemme kokeilleet monipuolisesti
eri lajeja, kuten jongleerausta,
hyppynarua sekä erilaisia tasapai-
nolajeja yksin ja yhdessä. Sirkus-
tunnit ovat tulleet osaksi arkea, ja
jokainen on pikkuhiljaa löytänyt
omia vahvuuksiaan.

Pääsimme esiintymään kou-
lumme itsenäisyyspäiväjuhlaan,
johon saimme itse suunnitella
esityksemme sirkusopettajien
avustuksella. Olemme tehneet
sirkuksella myös monia ”demoja”,
joissa kehitämme esiintymisen
taitoja. Esitysten eteen tehdään
paljon töitä, joten sen jälkeinen
olo on palkittu.

Monia projekteja on vielä edessä
tulevina vuosina, ja pääsemme
myöhemmin erikoistumaan valit-
semaamme lajiin paremmin. Odo-
tamme innolla tulevia haasteita ja
yhteisiä nauruja.

*Sanni Liimatainen,
Milja Kemppanen,
Pihla Peltonen ja
Elsa Sainio*

EUROOPPA-PÄIVÄ 2023 NORMAALIKOULUSSA

Tampereen yliopiston normaalikoulun yläkoulussa ja lukiossa vietettiin Eurooppa-päivää 9.5.2023. Eurooppa-päivä juhlistaa rauhaa ja yhtenäisyyttä Euroopassa sekä Schumanin julistusta. Yläkoulussa Eurooppa-päivää juhlistettiin yhteisen noin kolmea tuntia kestävä ohjelman ajan, ja lukiossa päivää juhlistettiin ryhmänohjaustuokiolla pohtimalla, mitä eurooppalaisuus merkitsee itselle. Lisäksi lukiossa infonäytöillä oli Eurooppa-tietoutta, jonka lukemisen ohessa saattoi nauttia karkkitarjoilusta.

Yläkoulussa luokat 9C ja 9D suunnittelivat, järjestivät ja organisoivat yhdessä yhteiskuntaopin opettajansa kanssa päivän ohjelman: Ensin koko yläkoulu kokoontui saliin kuulemaan, miksi Eurooppa-päivää vietetään. Etävieraiksi ja opiskelijoidemme haastateltavaksi saimme mepit Miapetra Kumpulainen-Natrin, Henna Virkkusen ja Petri Sarvamaan suoraan täysistunnoilta Strasbourgista. Vieraat kertoivat kiintoisia asioita Euroopan parlamentin ja unionin toiminnasta.

Salin ohjelman jälkeen kaikki yläkoulun luokat lähtivät kiertämään yhdeksäsluokkalaisten suunnittelemissa pisteillä: yhdessä pisteessä pienryhmät suunnittelivat EU-rä-

EU-tietoutta ja onnenpyörää!

EU-viesti

pin, toisessa pelattiin EU-aiheista kaikki polttaa kaikkia -peliä ulkona ja kolmannessa visailtiin EU-Kahootin parissa. Ruokailun ajan pidettiin myös EU-ständiä, jossa visailtiin EU-tietouden parissa päästen pyöräyttämään onnenpyörää, josta sai EU-aiheisia palkintoja. Myös lisäarvontaan saattoi osallistua.

Lopuksi koko koulu kokoontui ulos EU-viestiin, jossa koottiin Euroopan unionin kartta tekemällä pienryhmissä EU-aiheisia tehtäviä. Viestissä korostettiin erityisesti yhteishengen luomista ja kannustamista sekä positiivisen ilmapiirin rakentamista Euroopan unionin periaatteiden hengessä. Useat luokat saivat kunniamaininnan yhteishengen luomisesta, ja samalla palkittiin myös EU-Kahootissa parhaiten menestyneet oppilaat. Kuulimme myös tuomariston valitseman parhaan Eurooppa-räpin.

Aurinkoinen sää ja hyvä yhteishenki sekä innokkaat, iloiset oppilaat ja henkilökunta tekivät päivästä mahtavan!

Saara Murto-Heiniö

Räpätään Euroopasta!

Eurooppa-räppi

Loveen Eurooppaa, se on mun baby.
Matkustan huomenna Sveitsiin maybe.
Mul ei oo passii, matkustan sala,
french revolution Ranska palaa.
Mun kulttuuriin kuuluu sauna ja *****,
Euroopan kunniks nostetaan malja.
Eurooppa on number one, can't you see?
Jos oot eri mieltä nii lättys kii.

Iiris Laine, Katri Louhivuori ja
Aliina Torvinen 9A

Onko epänormaalista tullut Normaalikoulun lukion normaali? Normaali arki on palannut lukiolle kuluneena lukuvuonna 2022–2023. Opiskelijoiden tärkeät ikäluokkakokemukset, penkkarit ja wanhonjen päivä, pidettiin helmikuussa perinteiseen tapaan. Mahdollisuudet opintoretkiin sekä vierailuihin lähellä ja kauempana ovat toteutuneet suunnitelmien mukaan. Lukion vuosi on ollut hyvin kansainvälinen: on ollut useita mahdollisuuksia kotikansainvälisyyteen ja useisiin opintoretkiin Euroopassa.

jatkonut. Yksi tavoitteistamme on korkeakoulu- ja työelämäyhteistyön kehittäminen nivomalla toimintaa osaksi opintoja. Olemme tehneet monitahoisesti työtä tavoitteena tarjota laajan yhteistyökumppaneiden verkostomme avulla opiskelijoillemme erilaisia tapoja tutustua ja perehtyä niin korkeakouluopintojen kuin nykypäivän työelämänkin vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin. Business Norssin 10-vuotisjuhlan yhteydessä erityiskiitos laajalle yhteistyöverkostollemme, kun tarjositte osaamistanne lukiolaistemme hyväksi.

taidot omaavia nuoria. Työemme lähtökohtia ovat opetussuunnitelmamme mukaan oppijälähtöisyys, koko yhteisön osallisuuden vahvistaminen, jokaisen vastuu omasta ja koko yhteisön hyvinvoinnista sekä laaja yleissivistys.

LUKUVUOSI 2022–2023 LUKIOLLA

LUKION REHTORIN TERVEHDYS

AULIKKI LEISKU-JOHANSSON, LUKION REHTORI, VS.

Epänormaalin jatkumisesta kerroo, että elokuussa 2022 lukion rehtori Heidi Östring siirtyi sijais-tamaan Normaalikoulun johtavaa rehtoria ja sain kunnian astua sijaisena lukion rehtorin saap-paisiin. Kiitän koko lukioyhteis-öä kärsivällisyydestä ja kaikesta avusta sekä tuesta, jota minulle on osoitettu kuluneen lukuvuo-den aikana. Äkilliset muutokset voivat kuormittaa arkea vahvasti. Meillä on upea yhteisö, joka on jatkanut työtään ammattitaitoi-sesti ja tuloksellisesti. Opiskelijat ovat opiskelleet sinnikkäästi ja tavoitteellisesti. Norssissa oppi-minen on yhteistyötä, jossa jokai-nen oppii kehittämään omia tietoja ja taitojaan, joita tarvitaan nykypäivän maailman ymmärtä-miseen ja yhteiskunnassa toimi-miseen.

Lukion vuoden 2021 opetus-suunnitelman toimeenpano on

Opetus- ja kulttuuriministeriö on laatinut lukiokoulutukseen laa-tustrategian viime marraskuussa. Laatustrategian tavoitteena on muun muassa edistää lukiolai-sen hyvinvointia ja tukea koulu-tuksen järjestäjiä laadunhallinnan ja -kehittämisen työssä. Olemme aloittaneet keväällä Opetushalli-tuksen tukeman harjoittelukou-lujen yhteisen laatuhankeon nimeltään Verratonta laatua.

Yhtenä kehittämisen keskeisenä painopisteenä lukiollamme on kuluneena lukuvuonna ollut yh-teisöllisyyden ja vastuullisuuden edistäminen. Nämä tavoitteet sopivat hyvin niin lukioiden laa-tu- ja saavutettavuusohjelmaan kuin pandemia-ajan jälkeisen arjen hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden syventämiseenkin. Norma-alikoulun lukiossa haluamme kasvattaa hyvinvoivia, vankat jatko-opintovalmiudet ja elämän-

Vuodenvaihteessa 2023 opis-keluhuollon kuraattorin ja kou-lupsykologin tehtävät siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi. Kevään aika-na alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä on aloittanut toimintansa. Lukiomme edus-taa ensimmäisellä kaksivuotis-kaudella yhteistyöryhmässä yk-sityisiä koulutuksen järjestäjiä. Hyvinvointialueella tulee olla aluevaltuuston hyväksymä opis-keluhuoltosuunnitelma opis-keluhuoltopalveluiden järjestämi-seksi. Alueellinen suunnitelma perustuu alueen koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuun-nitelmiin. Suunnitelman työstä-minen on alkanut toukokuussa.

Kesäloman kutsu kuuluu selkeä-nä. Lukuvuoden aikana olemme kaikki työskennelleet lujasti. Kii-tän kuluneen vuoden hyvästä yh-teistyöstä opiskelijoitamme, kotiväkeä, koko koulu yhteisöämme ja kaikkia yhteistyökumppaneita, joita ilman emme olisi Normaali-koulun lukio, jossa normaali arki sujuu hyvin myös epänormaalin keskellä.

Aurinkoista ja palauttavaa kesää!

LUKION OPISKELIJAKUNNAN HALLITUKSEN TOIMINTAA

Syksy 2022 lähti käyntiin sukkelasti erilaisten teemapäivien merkeissä: tyylimokia, "isipäivä" ja Norssi goes spooky. Hallituslaiset esittelivät ja kertoivat innokkaasti toiminnastaan ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Hallituskausi 2022 huipentui joulukuussa järjestettyyn koripalloturnaukseen, jonka yhteydessä pidettiin glögi- ja piparimyyntin merkeissä hyväntekeväisyyskeräys. Keräyksen ansiosta Norssin opiskelijakunta lahjoitti 24 nallea Kissanmaan perheturvayksikköön tuomaan joululooa lapsille ja nuorille.

Hallituskausi 2023 lähti liikkeelle puheenjohtajan Topias Holapan johtamana ja helmikuussa hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Juliusz Kotelba. Hallituspaikoille valittiin paljon edustajia erityisesti BN-linjan opiskelijoiden keskuudesta. Kevätkausi kului erinäisten suunnittelujen parissa. Norssin hal-

lituksen TikTok-tili aktivoitiin, teemapäiviä vietettiin ja hallitus osallistui tapahtumatoimikunnan kanssa vuoden ensimmäisten bileiden järjestämiseen.

Hallitus otti tehtäväkseen nostattaa koulun yhteishenkeä sekä kitkeä negatiivisuutta ja kiusaamista kouluyhteisöstä. Kevät huipentuu 5. periodin päätöspäivänä järjestettävään tapahtumaan Sorsapuitossa. Hallitus suunnittelee jo ahkerasti tulevan syksyn tempauksia ja toimintaa, mutta sitä ennen katse kiinnittyy kesällä järjestettävään norssilaisten omaan kesätapahtumaan, jota innoittaa viime vuoden kesätapahtuman saavuttama suosio.

BUSINESS NORSSIN JUHLAVUOSI

TEKSTI: BUSINESS NORSSI-LINJAN OPISKELIJAT ELMA MUJGINOVIC JA PAULI HAAVISTO
SEKÄ OPETTAJA SAARA MURTO-HEINIÖ, KUVAT: PAULI HAAVISTO

Tänä vuonna on kulunut tasan kymmenen vuotta siitä, kun BN-linja virallisemmin perustettiin Tampereen yliopiston normaalikoulun lukioon aiempien vuosien ideoijaopettajien ajatusten pohjalta. Juhlavuoteen on kuulunut monenlaisia tapahtumia: Opiskelijat ovat muun muassa Baltic Sea Business Highschool Networkin kautta tehneet opintomatkat Tanskaan ja Viroon ja osallistuneet erilaisiin kisoihin. Päällimmäisenä mieleen jäi Generation Euro -kilpailun voitto!

Vuoden kohokohta oli silti 26. tammikuuta 2023, jolloin juhlittiin BN-linjaa. Päivä koostui erilaisista kaikille opiskelijoille tarkoitetuista paneeleista ja pajoista sekä iltajuhlasta, johon osallistui lukiomme BN-linjalaiset. Oli hienoa juhlia yhdessä!

Päivän ensimmäisessä tilaisuudessa koko lukion väelle pääsimme tarkemmin kuulemaan Talous- ja elinkeinoelämän linjan toiminnasta ja onnistumisista. Myöhemmin opiskelijat siirtyivät ilmoittautumisen mukaisesti pajoihin tai paneeleihin. Pajoista valtaosa pidettiin yliopistomme kampuksella, mutta osa opiskelijoista siirtyi busseilla hiukan kauemmaksi tutustumaan eri yrityksiin ja niiden toimintaan. Osa lukilaisista pääsi tutustumaan esimerkiksi Platform 6:n yritysten toimintaan. Päivän aikana opimme paljon uusia asioita: Esimerkiksi Talous ja Nuoret TAT:in jär-

jestämässä pajassa pääsimme luomaan omat ansio-luettelot, pohtimaan omia taitoja ja vahvuuksia sekä heikkouksiakin. Oli mahtavaa, että saimme yliopistol-tamme sekä Tampereen ja Ylöjärven yrityksiltä paljon yhteystyökumppaneita mukaan juhlapäiväämme!

Päiväjuhlaa juhlimme muun muassa yliopiston suuressa luentosalissa, jossa kuuntelimme monia hienoja puheita samalla muistellen BN-linjan historiaa. Yksi puhujista oli Opetusneuvos Kristina Kaihari Opetushallituksesta..

Illalla oli juhlatilaisuus, johon osallistui Business Norssi -linjan opiskelijat ja opettajat sekä eri yritysmaailman toimijoita ja entisiä BN-linjan opiskelijoita. Pääsimme nauttimaan upeista musiikkiesityksistä, puheista sekä herkkupaloista. Tunnelma oli erittäin mukava! Kaikki olivat myös pukeutuneet pukukoodin Smart Casual -mukaisesti.

Juhlailta oli täynnä nautintoa ja tärkeää verkostoitumista. Oli hienoa päästä kuulemaan uusien ja tuoreiden Business Norssi -linjan opiskelijoiden odotuksia ja pyrkimyksiä. Myös alumnien suorituksia ja kokemuksia oli kiinnostavaa kuulla. Lisäksi kiitämme myös arvokkaita yritysmaailman vierailijoitamme: oli mahtavaa päästä kuulemaan konkreettisista kokemuksista ja verkostoitumaan työelämän toimijoiden kanssa!

BN-linja aloittaa uuden kymmenvuotiskauden innokkaasti, voitokkaasti ja mielenkiinnolla uudelta tulevaisuudelta odottaen!

Päivän aikana moni opiskelijoista osallistui myös luentosalissa pidettyyn työelämän paneeliin, jossa puhujina oli työelämän osaajia monelta eri sektorilta.

OPPIA VOI MONELLA TAVALLA

- VAIKKA OSALLISTUMALLA JÄNNITTÄVÄÄN GENERATION EURO -KILPAILUUN

TEKSTI JA KUVAT EIJA NISKANEN

Oppiminen vaatii työntekoa, mutta se on kiivasta, ja uusia ovia avautuu, kun tarttuu rohkeasti moniin mahdollisuuksiin. Generation Euro -kilpailu järjestetään vuosittain euromaissa, ja siihen voivat osallistua 16–19-vuotiaat opiskelijat. Joukkuekilpailussa testataan nuorten perehtyneisyyttä rahapolitiikkaan ja Euroopan keskuspankin toimintaan. Kilpailu vaatii opiskelijoilta sitoutumista, sillä se on kolmiosainen. Tänä lukuvuonna ensimmäinen kierros järjestettiin syksyllä tietoisena, joka tehtiin verkossa. Tästä vaiheesta Suomessa jatkoon valittiin kahdeksan joukkuetta.

Toisella kierroksella joukkueiden kilpailutehtävä oli suunnitella ja toteuttaa videotehtävä, jossa kahdeksassa minuutissa tuli elävästi ja selkeästi kertoa nuorille, mitä EKP:n pääjohtaja Christine Lagarde kertoi koroista joulukuun (2022) tiedotustilaisuudessa. Loppukilpailuun selvisi kolme parasta joukkuetta. Meidän BN-norssin lisäksi muut finalistijoukkueet tulivat Lappeenrannasta ja Ahvenenmaalta.

Huhtikuun lopulla järjestettiin loppukilpailu Suomen Pankin rahamuseossa. Tänä vuonna joukkueiden tehtävänä oli pitää paneelikeskustelu teemasta EKP:n rooli ja ilmastonmuutos. Tehtävä ei ollut ihan helppo. Joukkueemme opiskelijoiden Patrick Itäniemen, Vilma Suontaustan, Juuso Latvateikarin ja Leo Boströmin kanssa pohdimme yhdessä teemaa useamman viikon ajan.

Osallistuminen erilaisiin kilpailuihin tarjoaa lukiolaisillemme mahdollisuuden astua hiukan oman mukavuusalueen ulkopuolelle sekä haastaa itseään oppimaan ja tekemään yhdessä töitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Sitoutuminen vaativaan, lähes koko lukuvuoden mittaiseen kilpailuun ja ahkera harjoittelu kannattivat. Voitimme Generation Euro -kilpailun Suomen loppukilpailun.

Palkintona pääsemme osallistumaan toukokuun lopussa kansainväliseen Euroopan keskuspankin järjestämään palkintojenjakotilaisuuteen Frankfurtis-

sa. Tuolloin meillä on mahdollisuus tavata Euroopan keskuspankin pääjohtaja Christine Lagarde.

Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn seuraamassa BN-Norssi joukkueen paneelikeskustelua Suomen Pankin rahamuseossa 19.4.2023.

Paneelikeskustelujen jälkeen oli mukava vaihtaa ajatuksia muiden osallistujien kanssa ja nauttia erilaisesta koulupäivästä mukavassa oppimisympäristössä.

Finaalin videotallenne katsottavissa: https://www.youtube.com/watch?v=O6D_djLw2Ag&t=14s

KOTIMAISTA YSTÄVYYSKOULU-TOIMINTAA JO TOISTA LUKUVUOTTA

Norssin lukio toteuttaa ruotsin oppiaineessa ystävyyskoulutoimintaa vantaalaisen Helsingin gymnasiumin kanssa. Opintojaksoon sisältyy kolme virtuaalituntia sekä yksi vierailu lukukautta kohti. Kaksikieliset virtuaalitunnit sijoittuvat lukujärjestyksen ulkopuolelle ja niiden aikana toimitaan pienryhmissä, jotka on muodostettu opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Joulukuussa Norssin lukiolaiset esittelivät koulua ja kaupunkia suomeksi, kun Helsingin

gymnasiumin opiskelijat vierailivat Tampereella. Toukokuussa matkataan Vantaalle, jossa ohjelma toteutetaan vastaavasti kokonaisuudessaan ruotsiksi. Vierailut ovat opiskelijoille maksuttomia. Niiden toteuttamista tukevat Svenska folkskolans vänner sekä Svenska nu, joka on myös koordinoitu valtakunnallista ystävyyskouluhanketta.

SUUNTA-HANKE - RYHMÄNOHJAUSTA LUKIOSSA

Uuden opetus suunnitelman jalkauttaminen jatkuu lukiossa. Suunta-hankkeessa on kuluvan lukuvuoden aikana haettu toimivia malleja ryhmänohjaukseen yhdessä Tampereen kaupungin lukioiden, Kalevan lukion, Tampereen yhteiskoulun lukion, Pirkkalan lukion ja Lempäälän lukion kanssa.

Hankkeessa rakennettiin vuosikello ryhmänohjaukseen Pirkanmaalle lukion opetus suunnitelman (2021) mukaisesti. Arjen avuksi tehtiin erilaisia materiaaleja suoraan ryhmänohjaajan käy-

täväksi. Kevään 2023 aikana julkaistiin Suuntaa ryhmänohjaukseen, ryhmänohjauksen teemat ja harjoitukset -opas, jossa on erilaisia harjoitteita lukion kaikkien vuosikurssien ryhmänohjaukseen ja työkaluja keskusteluiden pohjaksi. Oppaan tukimateriaaliksi on mukana olleille lukioille hankittu käsikirjasto. Normaalkoulun käsikirjasto on sijoitettu Atalpan 3. kerroksen kahvihuoneeseen. Näin materiaalit ovat helposti ryhmänohjaajien saavutettavissa. Hankkeessa on tehty myös kolme erilaista videota: Ryhmänohjaaja nuoren lähiaikuisena, Ryhmän-

ohjaus lukuvuosittain sekä Ryhmänohjaaja nuoren kohtaajana. Ne on tarkoitettu opettajan tueksi kiteyttämään lähiohjaajan roolia. Kaikki videot ja muut materiaalit löytyvät aoe.fi-sivustolta ja Osakkeen sivulta kohdasta "materiaalit". Videot ja opas on tehty ja muut käsikirjaston materiaalit on hankittu Tampereen seudun lukioiden Suunta-hankkeessa Opetushallituksen rahoituksella.

Normaalkoululta projektiryhmässä mukana olivat Suvi Niemeläinen ja Minna Törrönen.

VÄITTELYKISA ON TOTISTA KAMPPAILUA

PATRICK ITÄNIEMI

Odottava ja innostunut. Nämä oli tuntemukseni viime joulukuussa yliopiston Päätalon suuressa juhlasalissa. Käytäväpuheissa kilpailun voitosta puhuttiin paljon. Oli syytä ottaa kilpailu tosissaan.

Väittelyparini Topiaksen kanssa meille kelpasi kisasta vain voitto – ja murskavoitto olisi plussaa. Aiheina kisassa meillä oli muun muassa ylioppilaskokeiden asema opiskeluvalinnassa, teen paremmuus kahviin nähden sekä kirjallisuuden puolustaminen elokuvia vastaan. Muut väittelyparit kisasivat esimerkiksi oppivelvollisuusudistuksesta ja Formula 1 -kilpailuista.

Norssin väittelykilpailussa on mielestäni kyse argumentointitaidoista, esiintymiskyvyistä ja innosta laittaa oma osaaminen likoon. Aiheet väittelykilpailuun päättävät lukion äidinkielen opetusharjoittelijat, jotka järjestävät

väittelykilpailun yhdessä lukion äidinkielen opettajien Harri Mustosen ja Sirpa Erikssonin kanssa.

Voitimme kisan väittelyparini Topias Holapan kanssa. Vaikka kisa oli äärimmäisen mielenkiintoinen, voittajasta ei onneksi ollut epäselvyyttä. Pidän hyvin paljon väittelemisestä ja debatoimisesta. Topiaksesta voi sanoa samaa. Minulle on jo pienestä pitäen opetettu, miten väitellään ja argumentoidaan. Ne ovat elämän perustaitoja, joita ilman on haastavaa elää – ainakaan, jos hakee menestystä.

Hyvän väittelijän tunnistaa kolmesta piirteestä. Ne ovat määrätietoisuus, retoriikan suvereeni hallinta ja argumenttien tunteminen. Pitää myös olla kyky väitellä asian puolesta, vaikka itse olisi aiheen kanssa vastakkaista mieltä. Ilman erinomaisia väittelytaitoja esimerkiksi politiikassa ei voi edetä.

“Väittelykilpailu oli kiperiä aiheita täynnä. Faktapohjainen ja perusteellinen valmistautuminen ennen kilpailua tuotti hedelmää. Tiukat argumentit lentelivät kerrassaan suoraan takaraivosta, hyödyntäen äidinkielen opintojaksolla Harrin, Sirpan ja opetusharjoittelijoiden opettamia asioita. Vahva ja yhtenäinen linja sekä missio väittelyparini Patricin kanssa oli vahvan ja varman suorituksen A ja O”, kommentoi väittelyparini Topias Holappa.

Ensi vuonna minulla ja Topiakella on suuri kunnia olla osana väittelykilpailun raatia ja tuomaristoa. Odotan innolla ensi syksyä, koska olen aivan varma, että saamme aikaiseksi kiihkeän ja loistavien argumenttien täyttämän kilpailun. Väittelykisasta on syytä pitää kiinni Norssilla. Traditiot ovat osa historiaa, mutta myös tulevaisuutta.

ATEENAN MATKA

Historian Antiikin perintö-opintojaksolla päästiin pitkän tauon jälkeen taas opintomatkalle Ateenaan. Vierailimme Delfoissa ja Ateenassa, jossa tutustuimme muun muassa Unescon maailmanperintökohteeseen Akropolisin. Taustalla Erekteion.

SMED

BIOLOGIAN OPINTOJAKSOJEN VIERAILUT LÄÄKETIETEEN JA TERVEYTEKNOLOGIAN TIEDEKUNNAN OPETUSLABORATORIOISSA

TEKSTI JA KUVAT: KAISA PULLINEN

Kevään aikana pääsimme tekemään yhteistyötä Tampereen yliopiston Lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunnan kanssa useampaa otteeseen, sillä vierailimme Kaupin opetuslaboratorioissa useammalla biologian sMed-konaisuuteen kuuluvalla opintojaksolla.

Molekyylibioteknologian opintojaksoon kuului viikonloppukurssi, jonne osallistui Norssilaisten lisäksi innostuneita biologian opiskelijoita lukioista ympäri Suomen. Perjantaista sunnuntaihin kestäväällä laboratoriokurssilla lukiolaiset pääsivät käytännössä testaamaan monia bioteknologian

menetelmiä. Monistimme PCR:n avulla haluttua geeniä ja erottelimme näytteet agarosigeelielektroforeesilla. Siirsimme myös plasmidin lämpöshokin avulla bakteerisoluihin ja laskimme antibioottia sisältäviltä bakteerimaljoilta pesäkkeet, jotta saimme arvioitua transformaation tehokkuuden. Pääsimme lisäksi erottelamaan bakteereissa tuotettuja proteiineja SDS-PAGE-geelin avulla, jossa proteiinit erottuivat kokonsa mukaan. Testasimme myös tarkempaa tapaa proteiinien tunnistamiseksi eli Dot Blot -vasta-ainevärjäystä. Opiskelijat kokivat, että oli todella hyödyllistä päästä tekemään töitä käytännössä, sillä biologian syventävillä

opintojaksoilla oli opeteltu niiden teoriaa. Nyt opiskelijat pääsivät pipetoimaan ja saivat myös maistaisen siitä, millaista olisi jatkaa opintoja bioteknologian parissa.

Vierailimme opetuslaboratoriossa lyhyemmin myös **Biologian laboroiteja** -opintojaksolla. Vietimme labrassa iltapäivän ja pääsimme linearisoimaan plasmidin eli katkaisimme sen restriktioentsyymien avulla ja teimme sitten agarosigeelielektroforeesin katkaistulle plasmidille sekä positiiviselle ja negatiiviselle kontrollinäytteelle. Kuvasimme geelit UV-valon avulla. Tämä laborointityö olikin ensimmäistä kertaa testissä lukiolaisilla.

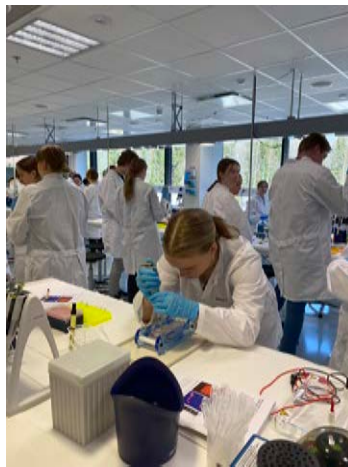
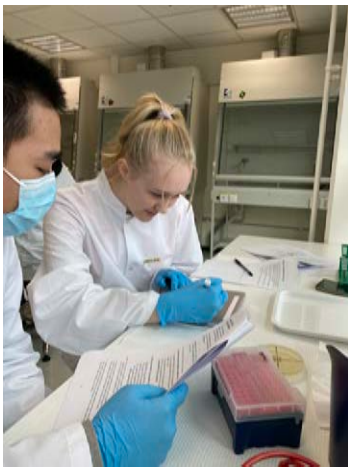
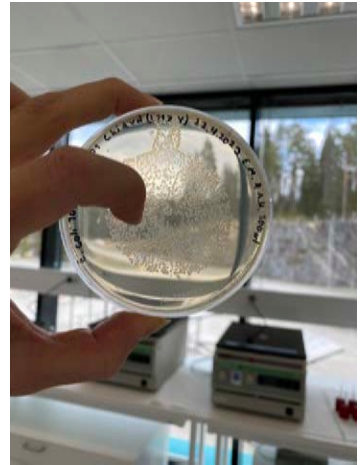
Syövän biologian opintojaksolla teimme lyhyemmän oppitunnin mittaisen vierailun, jolla syöpätutkimuksen tenure track -professori ja kirurgi Toni Seppälä kertoi meille täsmälääketieteen keinoista syövän hoidossa. Pääsimme myös labraan mikroskoipoimaan potilaiden syöpäkasvaimista viljeltyjä organoideja, joita voidaan hyödyntää syöpälääkkeiden testauksessa. Opiskelijat pitivät vierailua todella mielenkiintoisena.

Kaupin opetuslaboratorion tapahtumia voi seurata Instagram-tililtä: @unelmia_ja_labrahammia

Toni Seppälä esittelee kasvatuksessa olevia organoideja Syövän biologian vierailulla.

Tunnelmia labrasta

MONINAISUUTEEN TUTUSTUMASSA

Moninaisuus arjessa -hankkeessa tutustuttiin moninaiseen Suomeen ja erilaisiin ryhmiin, korostettiin antirasismia ja yhdenvertaisuutta. Yhteiskunnallisten aineiden opettajat suunnittelivat terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä pakopelejä yhdessä opetusharjoittelijoiden kanssa. Lukion psykologian opintojaksoilla päästiin testaamaan pakopeliä kriisistä ja kriisin vaiheista.

Lukion opintojaksoilla ja opetusharjoittelijoiden ryhmänohjauksissa vieraili monenlaisia kokemusasiantuntijoita, jotka kertoivat omasta elämästään ja kuulijat saivat myös kysellä heiltä. Invalidiliiton erityisasiantuntija Milla Ilonen ja viestinnän yliopisto-opiskelija Aino Ikävalko kertoivat vammaisuuden huomiomisesta koulussa. He kertoivat omia koulukokemuksiaan ja esittelivät, millaista tukea ja kohtaamista liikuntavammaiset lapset

ja nuoret toivovat. Olennaista on yhdenvertaisuus, fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen esteettömyys sekä saavutettavuus.

Niina Siivikko, saamelainen väitöskirjatutkija, kertoi saamelaisen historiasta ja nykypäivästä. Niina esitteli myös saamelaiskäräjien ja totuus- ja sovintokomission toimintaa.

Päivi Rissanen, omasta dissosiaatiohäiriöstään ja toipumisestaan väitöskirjan tehnyt valtiotieteen tohtori ja tutkija, kertoi omasta mielenterveyshäiriöhis-

toriastaan, saamastaan hoidosta ja toipumisesta. Tutkimuksen tekeminen omasta arjesta myös vauhditti toipumista. Ihminen haluaa tulla kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi. Tutkimus voi olla tapa jäsentää ja analysoida omia kokemuksia.

Erityisopettaja Karoliina Ståhlhammer pohdiskeli autismin kirjon opiskelijoiden tarvitsemaa tukea ja antoi käytännön vinkkejä arjen helpottamiseen. ADHD-liiton kokemusasiantuntija Tilma Jääskö kertoi omasta adhd:staan ja tarvitsemastaan tuesta koulussa ja kotona.

Lukiolaiset tekivät opintoretken moninaiseen Helsinkiin bussilla. He tutustuivat Lapinlahden psykiatriseen sairaalamuseoon ja kuuluivat Pro Lapinlahden nykyään järjestämästä, kaikille ihmisille suunnatusta, yhteisöllisyyttä lisäävästä toiminnasta. Lapinlahden sijainti on meren rannassa kauniilla paikalla, ja luonnon näkeminen ja siellä liikuminen on ollut osa potilaiden toipumisprosessia. Myös Aleksis Kiveä on hoidettu Lapinlahdella.

Lukiolaiset kävivät myös tataarimoskeijassa ja kuulivat islamin peruspilareista sekä tataarien historiasta ja muslimien arjesta. Tataarit ovat tulleet Suomeen jo 1800- ja 1900-luvulla. Heidän perinteiset elinkeinonsa ovat liittyneet kaupankäyntiin.

Moskeijasta jatkoimme bussilla Krishna-temppeliin. Siellä kuulumme uushindulaisesta Krishna-liikkeestä ja sen uskonharjoittamisesta. Esittelijä lauloi ja soitti meille Hare Krishna -mantraa ja toivotti kaikki tervetulleeksi sunnuntai-

juhlaan. Näimme myös Krishnan palvojan suorittavan palvontarituaalia Krishnan patsaan edessä.

Opintoretki jatkui Vantaalle vietämin buddhalaiseen temppeliin,

jossa meille koristeellista ja värikkästä temppeliä esitteli buddhalainen munkki ja hänen tulkkinsa. Temppeli on rakennettu talkoovoimin ja lahjoitusvaroin. Opintoretkeilijät saivat vierailun loppuksi myös mehua ja mustikkapiirakkaa.

VENÄJÄN KIELEN OPISKELIJAT ANASTASIA-MUSIKAALISSA

TEKSTI: ISLA KOSKINEN (21A) KUVA: PAULI SEPPÄLÄ

Norssin toisen vuosikursin venäjänlukijat pääsivät tammikuussa katsomaan Tampereen Teatterin Anastasia-musikaalin, joka pohjautuu Venäjällä vielä tänäkin päivänä elävään kansantarinaan. Musikaali kertoo Nikolai II:n perheen kohtalosta 1900-luvun alussa, kun bolševikit murhasivat Venäjän viimeisen keisariperheen. Huhun mukaan yksi perheen lapsista olisi päässyt pakoon ennen teloitusta.

Musikaali tarjoaa fiktiivisen näkökulman sille, mitä tälle karneelle lapselle olisi voinut tapahtua.

Musikaali on täynnä upeita pukuja, lavasteita ja näyttelijöitä sekä yleisöön uppoavaa huumoria. Musikaali kuljettaa yleisön orkesterin siivittämänä tanssilajista toiseen lauluja säästelemättä. Lavasteiden erikoisefektit, kuten kolmiulotteiset hologrammit, luovat oikean ajan ja paikan tuntua kokemukseen.

Lavalle saatetaan luoda Pietarin siltojen kaiteita tai taivaalta leijaillevia lumihiutaleita. Näyttelijöiden puvet ovat kuin oikean keisariperheen vaatekaapista hankittuja. Kimallusta riittää varsinkin suuriruhintatar Anastasian puvuissa. Toden

tuntua lisäävät neuvostoajan uniformut sotilaiden päällä ja tavallisten kansalaisten asusteet.

Näyttelijät pääsevät loistamaan yksilötaidoillaan, vaikka lava on täynnä muita näyttelijöitä. Osa näyttelemisestä tapahtuu lavan ulkopuolella yleisön joukossa. Teatterin salin rajoitteet eivät olleet tässä musikaalissa este vaan mahdollisuus. Ohjaajien luovuus näkyy vahvasti koko esityksen ajan.

Opiskelijoille oli väliajalla varattu perinteikäs teetarjoilu. Kielten opiskeluun liittyy aina myös kulttuuriin ja historiaan tutustumista. Romanovien perheen kohtalolla on suuri merkitys Venäjällä ja se on osa historiaa sekä kulttuuria. Kokemus oli kokonaisuudessaan mahtava ja antoi pienen vilauksen venäläisestä kulttuurista 1900-luvun alussa.

Kuluneena lukuvuonna kolme Norssin lukion ryhmää teki luokkaretken Lontoon: 20C marraskuussa, 21A ja 21B huhtikuussa. Kaikki ryhmät vierailivat Britannian parlamentissa, jossa päästiin seuraamaan lähietäisyydeltä ylä- ja alahuoneiden toimintaa. Alahuoneessa oli puheenaiheena poliisin valtaoikeudet, ihmisoikeudet sekä niiden toteutumattomuus Israelissa ja Palestiinassa. Englanninkielistä keskustelua oli yllättävän help-

kutsuivat myös norssilaiset mukaan juhlaan.

Osa ryhmistä vieraili London School of Economics -yliopistolla, jossa saimme katsauksen siihen, millaista olisi opiskelijan elämä Lontoossa. Thamesin jokilaivalla matkustettiin Towerilta Westminsteriin, ja kaikki ryhmät vierailivat myös National Gallery & National Portrait Gallery -taidemuseoissa. Taidemuseossa sai ihailla muun muassa Vincent

Lontoossa oli helppoa matkustaa, tarvitsi vain vilauttaa pankki- tai luottokorttia junien ja metrojen sisäänmenoportilla. Vaikeinta Lontoossa oli tottua vasemmanpuoleiseen liikenteeseen. Eikä tämä koskenut vain autoteitä, vaan myös esimerkiksi metropysäkeillä kuljettiin aina vasemmalla ja liukuportaista vasemmanpuoleisilla pääsi eteenpäin. Marraskuussa Lontoo vielä toipui Elisabeth II:n kuolemasta, huhtikuussa katukuvassa taas näkyivät Charles III:n kruunajaisten valmistelut. Erittymisen selkeää tämä oli Buckinghamin palatsin lähistöllä, jossa viimeisteltiin juhlapäivää varten rakennettavia yleisökatsoimoita.

Ohjelma jakautui myös mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Valittavissa oli jalkapallo-ottelua (kaikki ryhmät), päiväretkä Oxfordiin (21A ja 21B) sekä musikaaleja (20C). 21A:n matkan kruunasi yhteinen illallinen The Old Bank of England -ravintolassa, 20C taas illasti Bayswater Armsissa.

Lontoon West Endin teatterit ovat tunnettuja ympäri maailman. Osa 20C:sta sai kokea muun muassa The Phantom of The Opera -musikaalin. Musikaali on pyörinyt Lontoon Her Majesty's Theatre'ssa ilmestymisestäään vuodesta 1986 asti. Viihdemaailman järkäleiden lisäksi ryhmäläiset kävivät nauttimassa myös hieman kevyemmästä Heathers-musikaalista, joka sekin vastasi odotuksiin.

Oxfordin päivaretki edellytti aikaista lähtöä Lontoosta. Ensimmäisenä Oxfordissa junasta

NORSSILAISIA LONTOOSSA

ANTTI HIITI, OSSI KALLIOHAKA, INTO KARPPI,
RONJA PAAJANEN, ATTE TUUSA JA MINNA TÖRRÖNEN

poa seurata. Parlamenttiin mentäessä turvatoimet olivat erittäin tarkat. Lontoossa tehtiin tietenkin myös kaupunkikierto, jonka aikana nähtiin monia Lontoon tunnetuimpia nähtävyyksiä. 20C bongaili matkan varrelta myös Banksyn katutaidetta. Huhtikuussa taas Lontoon muslimit järjestivät Trafalgar Squarella Ramadan-paaston päätösjuhlan ja

van Goghin Auringonkukkia ja Monet'n Vesililjoja. Muita vierailukohteita olivat Natural History Museum, jossa lukiolaisia kiehtoivat erityisesti dinosaurusten näyttely Skygarden, jossa ihailtiin Lontoon maisemia yläilmoista sekä Greenwich, jossa tutustuttiin Maritime Museumiin ja käveltiin Greenwichin puistossa.

astuttaessa saattoi aistia ympäröivältä maaseudulta leijailevan lannan tuoksun. Oxfordissa katukuva oli huomattavasti vähemmän hektinen kuin Lontoossa ja kaupungin ilmapiiri tuntui rennommalta. Oxfordin keskustan yleisilme on keskiaikainen. Ensimmäinen vierailukohde Oxfordissa oli Jesus College, joka on perustettu 1500-luvulla ja jonka tiloihin norssilaiset tutustuivat englanninopettaja Stefan Smirnovin opastuksella. Viimeinen vierailukohde oli Christ Church College, jossa tutustuttiin muun muassa Harry Potter -elokuvista tuttuihin kuvauspaikkoihin ja ihailtiin collegen keskiaikaista ja arvokasta arkkitehtuuria. Lopuksi norssilaiset käyttivät aikaa kiertelemällä kirjakauppoja ja kahviloita.

Osa norssilaisista pääsi nauttimaan englantilaisesta jalkapallokulttuurista. 20C vieraili Mestaruussarjan ottelussa QPR–West Bromwich. 21-ryhmäläisten pelis-

sä toisistaan mittaa ottivat paikallinen sarjansa puolivälissä pelaava Charlton FC ja sarjan häntäpäässä pelaava Morecambe FC. Fanit alkoivat valua stadionille reilusti ennen pelien alkua. Tunnelma Charlton FC:n kotikentällä The Valleylla oli täynnä kilpailuhenkeä, ja samaa voi sanoa QPR:n Loftus Road -stadionista. Kummassakin pelissä kotijoukkue kailotti kannatushuutojaan. Pelit päättyivät

kotijoukkueiden tappioon, mutta tunnelma pysyi hyvänä koko pelin ajan. Kokemuksena pelit olivat hienoja ja ero suomalaiseseen futis-kulttuuriin oli selkeä.

Matkat olivat kokonaisuudessaan huikeita. Matkalla norssilaiset oppivat pärjäämään englanniksi omatoimisesti erilaisissa tilanteissa. Reissuilla ryhmädyttiin myös oman lukioporukan kanssa.

KANSAINVÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ

Lukiolaisryhmä vierailmassa Norssilla opettajiensa kanssa.

Lukuvuonna 2022–2023 Norssin lukion opiskelijat ovat tehneet yhteistyötä ranskalaisen lukion Lycée Brizeux Quimperin Eurooppa-linjan opiskelijoiden kanssa.

Opintojaksoihin RAA4 sekä RAA1-2 kuului osana autenttista kirjeenvaihtoa, kun Norssin pitkän ranskan opiskelijat viestittelivät näillä keväällä järjestetyillä opintojaksoilla ranskaksi ranskalaisten lukiolaisten kanssa. Viestien vaihtoon kuului mm. oman arjen sekä lukion esittelyä sekä nähtävyyssuosittelun jakamista ranskalaislukiolaisten opintovierailun Tampere-kierrosta varten.

Quimperin lukion opiskelijat toteuttivat myös opintovierailun Suomeen huhtikuussa. Opintovierailun ensimmäisen ja toisena päivänä opiskelijat vierailivat Tampereella ja Norssin sekä yliopiston tiloissa. Toisen päivän päätteeksi heidän matkansa jatkui Helsinkiin.

Lukuvuonna 2020–2021 alkanut Norssin ja ystävyyskoulujen yhteinen Erasmus+-projekti päättyi Brysselissä 9.–11. toukokuuta 2023. Projekti keskittyi kestävään ruoantuotantoon sekä kestävään harrastamiseen ja liikkumiseen.

NORSSIN KOLMIVUOTINEN ERASMUS+-PROJEKTI PÄÄTÖKSEEN

Viikko Brysselissä alkoi Euroopan parlamentissa, jossa suunnittelimme yhdessä Puolasta, Unkarista, Saksasta ja Italiasta saapuneiden lukiolaisten kanssa europarlamentaarikoille esitettäviä kysymyksiä sekä parannusideoita ruoantuotannon kestävyuteen ja harrastamisen ekologisuuteen Euroopassa. Veimme ajatuksemme yhdessä eteenpäin Euroopan parlamentin

kahdelle jäsenelle Niclas Herbstille (EPP) ja Rasmus Andresenille (Vihreät).

Sekä Herbst että Andresen kuulivat kiinnostuneina projektimme tuloksista. Pääsimme tenttaamaan molempia europarlamentaarikkoja kysymyksillä kestävästä ruoantuotannosta ja harrastamisesta sekä siitä, mitä EU voi näiden asioiden hyväksi

konkreettisesti tehdä. Vieraillessamme Euroopan parlamentissa saimme kuulla ja nähdä millaista on EU-parlamentin toiminta. Vierailu suuressa parlamenttitalissa vahvisti luottoa siihen, että EU:ssa oikeasti keskustellaan huolella kaikesta ennen päätöksentekoa.

Vierailimme myös Euroopan historian talossa, jossa on laajasti esillä Euroopan historiaan ja sosiaaliseen kehitykseen liittyvää tietoa. Museon vaihtuva näyttely käsittelee tällä hetkellä projektimme teemaan sopivasti roskaamista, kierrättämistä ja kuluttamista. Molemmat näyttelyt olivat avartavia ja tarjosivat syventävää tietoa Euroopan historiasta ja maista, joita ei usein tule ajatella historiasta näkökulmasta.

Muita vierailukohteita Brysselissä olivat ”maailman suurin atomi” eli Atomium, Euroopan parlamentin toimintaa ja historiaa monipuolisesti valottava Parlamentarium-museo sekä Euroopan komissio.

ALBANIASSA KOULUTTAMASSA

Normaalikoulussa käy paljon kansainvälisiä vierailijoita ja monet oppilaat ja opettajat hakevat ideoita ja uusia kokemuksia ulkomailta. Lisäksi koulun opettajat ovat osa suomalaista koulutusvientä. Tänä syksynä Tampereen yliopisto (Tamk) on aloittanut EU-hankkeen, jonka tarkoituksena on viedä albanialaisille opettajille kokemuksia siitä, kuinka oppilaita voidaan osallistaa, ottaa kaikki oppijat huomioon ja opettaa niin, että oppilaat ovat aktiivisia toimijoita.

Useat opettajat ovat valmistaneet eri oppiaineista itseopiskelupaketteja, joissa on kuvattuna ideoita ja ajatuksia siitä, kuinka oppilaat voivat tehdä yhteistyötä ja olla aktiivisia toimijoita. Paketteihin on liitetty mukaan lyhyitä videoita oppitunneilta.

Albaniassa koulutuksessa on mukana 30 opettajaa, jotka sitten kouluttavat oman alueensa opettajia. Koulutuspaketin anti menee siis lopulta jopa noin 15 000 albanialaiselle opettajalle.

koulutuksen annista ja järjestivät lopuksi tilaisuuden, johon kutsuttiin kutsuvieraita jopa opetusministeriöstä. Sanna ja Hanna pitivät yhdessä luennon opettajien yhteistyöstä, sillä Albaniassa ei ole ollenkaan itsestäänselvyys, että opettajat tekevät millään muotoa yhteistyötä. Lisäksi Sanna piti työpajaa musiikin toiminnallisesta opettamisesta. Pajassa musisoitiin ilman soittimia tai välineitä, sillä Albaniassa soittimia ja välineistöä ei kouluilla juuri ole. Onneksi paljon voi tehdä pelkällä omalla keholla, joten nyt Albanian opettajat osaavat hauskoja kehorytmiharjoitteita, joita voivat käyttää vaikkapa oppituntien aluksi lämmittelyssä.

Hannan työpaja käsitteli opetuksen eriyttämistä ja luokassa toteutettavia joustavia ratkaisuja oppilaiden tukemiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi. Albanialaiset opettajat olivat kiinnostuneita kuulemaan, miten Suomessa oppilaiden yksilöllisiä tarpeita huomioidaan muun opetuksen yhteydessä. Keskustelu oli vilkasta ja tulkeilla oli täysi työ pysyä mukana.

Toukokuussa Hanna Virhiä-Särkäs oli viikon ajan kouluttamassa inklusiosta ja oppimisvaikeuksista ja niiden huomioimisesta opetuksessa. Luentoja lisäksi tehtiin paljon toiminnallisia harjoituksia, käytiin yhteisiä keskusteluita ja esiteltiin erilaisia materiaaleja.

Vaikka lähtökohtana on koulutusvientä, aina matkoilta tulee myös tuomisia meidän omaan koulu-kulttuuriimme.

Suomessa aivan tavallisena koulupäivänä oppilaat työskentelevät ryhmissä, tekevät paritöitä, vastaavat jokainen opettajan esittämiin kysymyksiin, liikkuvat luokassa tehtävästä toiseen, etenevät eri tahtiin ja saavat käyttää kuulosuojaimia, sermejä, tasapainotyynyjä ja muita apuvälineitä. Kaikissa maissa tämä ei ole itsessään selvyyttä.

Sanna Hollström ja Hanna Lehtikoinen pitivät Albaniassa työpajoja ja luennon yhteisopettajuudesta. Matka oli hyvin opettavainen. Oli mielenkiintoista nähdä toisenlaista kulttuuria ja tutustua koulumaailmaan. Kyseessä oli ensimmäisen koulutusryhmän loppuseminaari, jossa koulutettavat opettajat ikään kuin näyttivät, mitä ovat koulutuksessa oppineet, pitivät esityksiä

TUEN OHJAUKSEN KEHITTÄMINEN

Oppilaiden tukeminen ja siihen liittyvä osaaminen kuuluu koko opetusalan henkilöstölle. Kehityksen ja oppimisen moninaisuutta, tuen eri muotoja, eriyttämistä ja moniammatillista yhteistyötä, opitaan koko opettajankoulutuksen ajan.

Luokan- ja aineenopettajakoulutuksessa on pyritty entistä paremmin tarjoamaan tuleville opettajille val-

miuksia kohdata monenlaisia oppijoita: Yhteistyössä muiden norssien kanssa on kehitetty suuntaviivat siihen, millaisia tietoja ja taitoja opettajalla tulee olla oppilaiden tukemiseen liittyvistä aihepiireistä. Aiheesta on tarjottu lisää ohjausta ja opetusta.

OPETTAJANKOULUTTAJAT TULEVAISUUTTA TEKEMÄSSÄ

Lokakuussa Normaalikoulun ja kasvatustieteiden yksikön henkilöstö kokoontui yhteiseen tulevaisuustyöpajaan, jonka keskeisenä tavoitteena oli keskustella näkemyksistämme opettajankoulutuksen tulevaisuudesta ulottuen aina vuoteen 2040. Työskentelyprosessia tehtiin yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksen kanssa. Keskustelun keventäjäksi tulevaisuuden tutkimuskeskuksen koulutuspäällikkö Leena Jokinen oli tuonut mukanaan tulevaisuuden tuntosarvia, jotka kieltämättä ainakin vapauttivat tunnelmaa keskustelussa.

Keskusteluissa opettajankoulutuksen tulevaisuuteen liitettiin erityisesti kestävän elämän teema, jatkuva oppiminen, kriittinen ajattelu, uteliaisuus, tunne- ja vuorovaikutustaidot, hyvinvointi ja itsensä johtamisen taidot, pitkäjänteisyys koulun kehittämisessä, koulun yhteiskuntaa uudistava rooli sekä tiivis yhteistyö käytännön opetustyön ja tutkimuksen välillä. Esiin nousivat myös väestönkehityksen ja syntyvyyden laskun vaikutukset koulukenttään sekä Normaalikoulun erilaiset mahdollisuudet toimia tiiviimmin opettajien ammatillisen kehittymisen jatkumossa opettajankoulutuksen kelpoistavan osuuden jälkeen.

Tulevaisuus tehdään ja siihen voi vaikuttaa, joten tulevaisuustyöpajan antiin tullaan vielä palaamaan.

Kuvassa vasemmalta oikealle Normaalikoulun johtava rehtori, vt. Heidi Östring, tiedekuntamme koulutuksen varadekaani Anne Jyrkiäinen sekä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksen koulutuspäällikkö Leena Jokinen.

PENKKARIT 2023

Norssin lukion abiturientit juhlivat penkkareita 9.2.2023. Onneksi koronan tuomat rajoitteet ovat takana, ja abit pääsivät juhlimaan perinteiseen tapaan. Joukko abeja kävi tervehtimässä oppilaita ja opettajia myös vanhassa koulussaan Kuokkamaan-tiellä.

ONNEA YLIOPPILAILLE!

SYKSYLLÄ 2022

VALMISTUNEET YLIOPPILAAT

Aho Linnea
Alanaatu Silja
Iltanen Pyry
Lukkari Elias
Mäkihonko Aamu
Pantsu Moona

Pulkkinen Aino-Kerttu
Saukkonen Jade
Siro Mila
Sääskilahti Aura
Urhemaa Saara
Uusmalmi Oona

KEVÄÄLLÄ 2023

VALMISTUNEET YLIOPPILAAT

Eromäki Anna
Guina Elina
Haraholma Sisu-Petteri
Heino Juliaana
Hillman Akseli
Hillo Eero
Huhta Nona
Hulkkonen Jenny
Isokoski Vilma
Jussila Nonna
Jämsen Inka
Kallio Emma
Kalliohaka Ossi
Karijoki Elmeri
Karvonen Kaisla
Kelloniemi Kaale
Kess Eve
Kiuru Iida
Kivinen Reeta
Koikkalainen Kalle
Koivisto Vili
Kulojärvi Aaron
Kuuluvainen Tomas
Kuusisto Niklas
Kuusjärvi Amélie

Lemetti Ella
Liimatainen Pinja
Lohi Siina
Maala Saida
Marjamäki Aino
Moilanen Essi
Myllymäki Aada
Mäkinen Janette
Mäki-Tuuri Siiri
Niiranen Otso
Nurmi Nelli
Nykänen Selina
Nyyssönen Laura
Nyyssönen Lotta
Ojala Hertta
Onnela Jere
Pajula Heta
Pajumäki Onni
Peltosaari Aleks
Penttilä Litt
Poussa Eerika
Putkinen Fanni
Reinikainen Jemina
Ristimäki Janne
Ruppa Lotta

Rönkkä Aino
Salmi Sanni
Selin Perla
Sinisalo Aleks
Stanek Irene
Stanek Teresa
Suominen Ossi
Takala Sohvi
Tervajärvi Tuomas
Tikkamäki Siiri
Tsokkinen Elias
Tuominen Ilmari
Ullgren Arttu
Valorinta Helmi
Viljamaa Marius
Virtanen Nelli
Virtanen Telma

LUKUVUOSI 2023-2024 NORMAALIKOULUSSA

Syyslukukausi 9.8.-22.12.2023

Syysloma 16.-22.10.2023

Kevätlukukausi 8.1.-1.6.2024

Talviloma on 26.2.-3.3.2024

Pääsiäisloma 29.3.-1.4.2024

Helatorstain jälkeinen perjantai 10.5.2024 vapaapäivä

INTERNET-SIVUT

Tampereen yliopiston normaalikoulu

<https://tuni.fi/norssi>

Norssin lukion opiskelijasivut

<https://norssinlukio.fi>

Tampereen yliopisto

<https://www.tuni.fi>

FACEBOOK

<https://www.facebook.com/tampereenyliopistonnormaalikoulu>